



34209

AMERICAN

LIBRARY

1780

1780

1780

1780

1780

1780

1780

1780

1780

1780

1780

1780



34209

AMERICAN LIBRARY ASSOCIATION



Res 34209

# M E N O R CATECHISME HISTORIC, QUI CONTÉ SUMMARIAMENT LA HISTORIA SAGRADA Y LA DOCTRINA CHRISTIANA;

*Compost en Francès per lo Abad FLEURI,  
autor de la Historia Ecclesiastica , y traduit  
en Català per lo C. Joseph IMBERT,  
Rector de Ribes-altas.*



ESTAMPAT EN PERPINYA;

EN CAZA DELS C.C. J. JULIA Y B. AY,  
*Plassa de Labori.*

---

ANY VII DE LA REPUBLICA.

# AL LECTOR.

*Lo Llibre que te presento no es nou, ni de un Autor de petit merit, puix ja aparegué al dia en lo any 1683, accompanyat de las approbations dels homens los més doctes, y de la acceptació dels Doctors de la Doctrina Christiana en los Collegis y en las familias. Ha estat traduit del Francès en Llatí, en Espanyol, y penso en totas las llenguas; lo Català, en que te'l offeresch, es la sola novedat del present Llibre: doncs sens repugnancia, sens sospita alguna, te convido à lo penderer, à llegir-lo, à lo entendrer, y à ensenyar-lo à qui no lo sab.*

---

## MODO DE PENSAR DEL TRADUCTOR,

*Tocant als medis de instruir los Petits y los Grans.*

---

**S**i tots los Fidels eran capassos com en la primitiva iglesia, de llegir la Santa Escriptura y de la entendrer, no necessitarian de altra instrucció, puix Deu mateix seria lo qui los instruiria, parlant per sos Prophetas. Però, perquè no tots estan en estat de llegir ab utilitat la Escriptura, per supplir los llibres sagrats, en primer lloc, serà un medi molt apte y aproposit per instruir los petits y los grans; 1.º Servir-se de aquest

Catechisme menor, y pendrer després lo major Catechisme del mateix Fleuri, que lo Reverend Malignon ha jà traduit en Català, y qui serà estampat lo mès prest se podrà;

2.<sup>o</sup> Aver un Ritual ahont sian continguts, 1.<sup>o</sup> un Prone, per exemple, lo del Ritual de Tolon, per cada Diumenge; un altre, per exemple, lo referit en lo Catechisme de Montpellier, per cada festa anyal; un altre, per exemple, tambè lo referit en lo sobre-dit Catechisme al principi del 1.<sup>er</sup> tomo, per lo primer dia del any; 2.<sup>o</sup> la explicaciò de las principals festas, ceremonias, mysteris, usos de la iglesia, y de las quatre parts de la Doctrina Christiana, laqual se deuria publicar cada cosa en son tems y en differentas parts, per no fatigar los flachs ab una lectura desmaziada; 3.<sup>o</sup> instruccions per cada Sagrament, à llegir en la administraciò d'ells;

3.<sup>o</sup> Aver las Epistolas y los Evangelis dels Diumenges y demès dias de festa de tot lo any, ab explicacions qui fessen entendrer bè lo sens litteral y las veritats à creurer y à practicar. Per poch que los Fidels corresponguessen ab lo diner necessari per pagar la impressiò, al zel y al treball dels Ministres de la paraula de Deu, un tal llibre, compost en Català, no tardaria à pareixer à la llum del dia. Placia à Deu que la iglesia en cada naciò fasse sos officis en llengua vulgar!

En segon lloc, à mès dels llibres, la instrucció necessita de gent per la comunicar y la distribuir; y los millors mestres son, tocant als infants, sos pares y mares, qui poden juntar sos fills tots los dias, è instruir-los mès frequentament y ab major succès, perquè los infants de cada familia estan pochs y fora de las occasions de distraccions y de dissipaciò. Los

Sacerdots seria bo que fessen los catechismes als infants, no en los Diumenges sols, però dos o tres dias en la semmana; d'eixa manera, los catechismes semblant à la pluja dolça, poden fructicar. Però, ho torno ha dir, los millors catechistas son los pares y mares; o alomenos en cada vehinat o en differentes parts de cada parochia, se deurià convidar y excitar alguns Fidels instruits o qui saben llegir, a carregar-se de un cert numero de infants per instruirlos: es assò una gran obra de misericordia, que los Sacerdots feran molt bè de establir en las parochias, y ab que tindrian un gran aliviò.

En tercer lloc, los catechistas necessitan de un gran amor del proxim, de una rara paciencia y mansuetud, si volen fer que los catechismes sian frequentats, gustats y profitosos.

En quart lloc, per excitar la emulaciò, molt bè està que en certs dias, per exemple, en las quatre festas anyals, los infants publicament després de las vesperas, fossen examinats, y que certas recompensas fossen concedidas à aquells qui, per llur sabiduria, llur docilitat, llur exactitud y llur saber-respondrer aurian sobrepujat los demès. Un modo de recompensar-los seria, per exemple, de escriurer lo nom d'ells exposat en lo interior de la iglesia, de donar-lis alguna distinció y honra en certas funcions, com seria de fer-lis portar la creu, un ciri encès o altra cosa en las professons. Acabo dient que lo amor del proxim nos lliga à tots los uns als altres, y que som en est mon, no sols per coneixer, amar y servir à Deu, més tambè per fer qu'ell sia conegit, amat y servit de tothom. Ditchosos aquells qui, à la hora de la mort, podràn dir ab veritat: he fet tot quant devia à mon proxim.

M E N O R  
CATECHISME  
HISTORIC,  
PRIMERA PART,  
QUI CONTÉ SUMMARIAMENT  
LA HISTORIA SAGRADA.

---

L L I S S O . I.

*De la Creaciò.*

DEU ha fet lo Mon de res, ab la efficacia  
de sa paraula y de sa voluntat, y per sa gloria.  
Lo ha creat en sis dias, y descansà al  
seté. Per fer lo Home, primerament formà  
lo cos de terra , y després infundi en ell  
una anima feta à sa semblança. Lo Home  
es la imatge de Deu, perquè es capas de  
coneixer à Deu y de amar-lo ; y aquest es lo  
fi parquè Deu lo ha fet. Lo primer Home  
fonch anomenat Adam. Deu li donà per com-  
panya la Dona, que formà de una de sas  
costellas , afi que la amàs com una porciò de

si mateix; y d'eixa manera fonch instituit lo matrimoní. La primera Dona fonch anomenada Eva. Deu posà Adam y Eva en lo paradís terrenal, qui era un hort delicios ahont vivian ditchosos. Tenian la llicencia de menjar tot genero de fruits, menos los del arbre de la sciencia del bê y del mal, que Deu lis avia prohibit. Estaban nuds, sens vergonya, perquè no tenian malicia alguna; eran llibres de incommoditats, y no devian morir. Deu avia creat també cert pur esprits, qui son los Angels.

*Pregunta.* Qui ha fet lo Mon? *Resp.* Deu. *P.* De quina materia lo ha fet? *R.* De res lo ha fet. *P.* De quin modo lo ha fet? *R.* Ab la efficacia de sa paraula. *P.* Parquè lo ha fet? *R.* Par sa gloria. *P.* De quina materia hafet lo primer Home? *R.* Ha fet lo cos de terra. *P.* Y la anima? *R.* De res la ha creada. *P.* Parquè Deu ha fet lo Home? *R.* Afi que l'Home lo coneguès y lo amàs. *P.* De qui lo Home es la imatge? *R.* De Deu mateix. *P.* De quina materia fonch feta la primera Dona? *R.* De una costella del Home. *P.* Parquè? *R.* Per manifestar que eran dos de una mateixa carn. *P.* Que cosa era lo paradís terrenal? *R.* Un hort hermos ahont Deu posà Adam y Eva.

P. En quin estat vivian alli? R. Alli vivian ditchosos. P. Quand avian de morir? R. May. P. Qui son los Angels? R. Certs purs esprits qui no tenen cos.

---

## L L I S S O    I I .

### *Del Pecat del primer Home.*

**A**LGUNS Angels se rebellaren contra Deu , y los precipità en lo infern y en lo foch etern. Aquestos son los Dimonis qui se occupan à tentar los Homens y à fer que se rebellen contra Deu. Un de estos esprits malignes se valè de la serpent , y persuadi à la Dona que menjàs del fruit del arbre que Deu lis avia prohibit. Ella menjà de ell , y obligà à son marid à que fès com ella. A las horas Deu malehi la serpent , y declarà que de la Dona naxiria aquell qui li esclafaria lo cap , es-à-dir , lo Salvador del Mon , qui vindria un dia per destruir lo poder del Dimoni ; desterrà Adam y Eva del Paradis , y estaren en un estat molt miserable ; perderen la gracia de Deu , esdevingueren esclaus del Diable , y subjectes à la mort y à totas las incommoditats del cos , y demès , à la ignorancia y à

la concupiscencia. La concupiscencia es lo amor de nosaltres mateixos qui nos aparta de amar à Deu , creador nostre , y de aqui provenen tots los pecats qui condueixen à la mort eterna. Adam y Eva no avent tingut fills , sino després de llur pecat ; llurs fills nasqueren subjectos à las mateixas miserias que ellos , y las transmeteren à llurs descendens , de modo que tots los Homens naixen en lo pecat , ennemigs de Deu , y destinats à lo infern. Aquest es lo mal que anomenam lo pecat original.

*Pregunta.* Qui es lo Dimoni? *Resp.* Es un Angel rebelle à Deu. *P.* A que Deu lo ha condemnat? *R.* Al foch etern. *P.* A que se occupa? *R.* A tentar los Homens y à fer que offendan à Deu. *P.* Com tentà lo primer Home *R.* Entrà dins la serpent , y persuadi à la Dona que menjàs del fruit prohibit. *P.* Que feu la Dona després? *R.* feu que son marid menjàs de aquell fruit. *P.* Que feu Deu? *R.* Malehi la serpent. *P.* De quin modo castigà Adam y Eva? *R.* Los desterrà del paradis terrenal. *P.* Que lis prometè? *R.* Que la Dona esclafaria lo cap de la serpent. *P.* Que vol dir asso? *R.* que vindria un Salvador dels Homens per arruinar lo poder

del Dimoni. *P.* En quin estat se trobà lo Home després de son pecat? *R.* Molt miserable en sa anima y en son cos. *P.* Quins mals li sobrevingueren de la part del cos? *R.* tot genero d'incommoditats, las enfermedats y la mort. *P.* Y de la part de sa anima? *R.* La ignorancia y la concupiscencia. *P.* Que cosa es la concupiscencia? *R.* es la inclinaciò que tenim à no amar sino à nosaltres. *P.* Que produeix la concupiscencia? *R.* Lo pecat. *P.* Que produeix lo pecat? *R.* La mort eterna. *P.* En quin tems Adam y Eva tingueren infans? *R.* Després de llur pecat. *P.* Llur pecat se communicà à llurs infans? *R.* Si, y tambè à los fills de llurs fills. *P.* Aqueix mal dura encara? *R.* Si, tots los Homens naixen ab aquell pecat. *P.* Com se anomena? *R.* Lo pecat original.

---

### LLISSO III.

#### *Del Diluvi y de la Lley natural.*

**L**os primers fills de Adam y de Eva foren Caïn y Abel; Caïn matà à son germà per embidia de sa virtut, y los descendèns

de Caïn foren mals. Adàm tinguè un altre fill anomenat Seth. Los fills de aquest conservaren lo temor de Deu; però se lligaren ab los mals, y se pervertiren: de modo que tots los Homens estàn inclinats al mal, Deu resolgué exterminar-los en un diluvi universal. Solament Noë, descendènt de Seth, trobà gracia devant Deu. Deu lo adverti de son designe, y li manà que fabricàs una arca, es-à-dir, un vaxell quadrat y cubert en forma de arca, bastantement gran per contenir un parell de cada especie de animals y de aucells. Quand fou entrat en ella, Deu feu caurer, en quaranta dias y en quaranta nits, una pluja espantosa, accompanyada de inundacions del mar, de manera que tota la terra fonguera cuberta de aigua. Tots los Homens y tots los animals se anegaren, fora de vuit personas qui se salvaren, qui foren Noë, sa muller, sos tres fills y llurs mullers, y los animals qui estaban dins la arca. Després del diluvi, lo Mon fou poblat de nou per los tres fills de Noë, Sem, Cham y Japhet.

De manera que som tots germans. Però los Homens en breu temps esdevengueren mès perversos que antes. En lloc de adorar à Deu, la major part de ellos adoraban lo

sol, la lluna ó altras criaturas: no honraban pare y mare, eran impudichs, se mataban, se robaban, se calumniaban, no deian la veritat, y seguijan llurs desitgs desordenats, en tot asso obraban contra llur rahò y llur consciencia qui es la lley natural.

*Pregunta.* Qui fou lo primer homicido dins lo Mon? *Resposta.* Caïn, qui matà à son germa. *P.* Parquè lo matà? *R.* Per embidia de sa virtut. *P.* Foren mals com ell tots los Homens? *R.* La major part de ellos lo foren. *P.* Hi aguè algun Home agradable à Deu? *R.* Noë fonch lo unich. *P.* Que feu Deu per castigar los Homens? *R.* Embià lo diluvi. *P.* Que cosa es lo Diluvi? *R.* Una gran inundaciò qui cubri de aigua tota la terra. *P.* Que esdevingueren los Homens? *R.* Tots foren anegats. *P.* Y los animals? *R.* Tambè foren anegats. *P.* Que se feu de Noë? *R.* Deu lo conservà dins la arca. *P.* Que cosa era la arca de Noë? *R.* Un gran vaxell quadrat y cubert en forma de arca. *P.* Se salvà sol en ella? *R.* Si, ab sa familia. *P.* Y que altra cosa? *R.* un parell de animals y de auzellis de cada especie. *P.* Tots los Homens son germans nostres? *R.* Si, perquè tots provenim de Adam y de

Noë. *P.* Que cosa es la lley natural? *R.* Es la rahò y la consciencia. *P.* Que es lo que nos ensenya la rahò tocànt à Deu? *R.* Que no debem adorar sino à ell sol. *P.* Y tocànt als Homens? *R.* que no fassàm à algu lo que no voldriam nos fessen los altres. *P.* Y tocànt à nosaltres mateixos? *R.* Que moderèm nostres passions y nostres desitgs.

---

## LLISSO IV.

*De Abraham y de los demès Patriarchas.*

**L**A verdadera Religiò y la lley de la naturaleza se conservaren entre certas algunas personas, y majorment en la familia de Seth; un de entre ellos fong Abraham, que Deu elegi per fer aliansa ab ell. Li manà que dexàs sa patria, y li prometè que lo feria pare de un poble innumerable, que donaria à eix poble la terra de Canaàn, y que benefiria en sa descendencia totas las nacions de la terra; lo que manifestaba que de la posteritat de Abraham naxiria lo Salvador del Mon. Abraham creguè à las promeses de Deu, qui li manà la circumcisiò per senyal de sa alianza, y li donà un fill an-

menat Izaac; volènt Deu probar la fè de Abraham, li manà que sacrificàs aquell carit fill; però lo detinguè al punt que lo anaba à degollar. Izaac fonch pare de Jacob, per altre nom anomenat Israël. Aquest tinguè dotze fills, y entre ellos, Levi, Juda, Joseph y Benjamin. Aquests dotze fills son los dotze Patriarchs, pares de las dotze tribus qui formaren y composaren tot lo poble de Israël, se anomenan tambè Patriarchs tots los Sants qui visqueren en la lley de la naturaleza.

*Pregunta.* Ahont se conservà la lley de la naturaleza després del diluvi? *Resposta.* Majorment en la familia de Seth. *P.* Qui es aquell ab qui Deu feu aliansa? *R.* Abraham. *P.* Que li manà? *R.* Que deixàs sa familia y sa patria. *P.* Que li prometè? *R.* fer-lo pare de un gran poble. *P.* Que altra cosa li prometè? *R.* Donar-li la terra de Canaà. *P.* Qual fou la major cosa que li prometè? *R.* Benehir en sa posteritat totes las nacions de la terra. *P.* Que significaba això? *R.* Que lo Salvador del Mon avia de naixer de la familia de Abraham. *P.* Qual fonch lo senyal de la aliansa de Deu ab Abraham? *R.* La Circumcisio. *P.* Qui fonch lo fill de Abraham?

*R.* Izaac. *P.* Parquè volguè sacrificar-lo ?  
*R.* Per obeir à Deu. *P.* Parquè Deu li avia manat això ? *R.* Per probar sa fè. *P.* Qui fonch Jacob ? *R.* Lo fill de Izaac. *P.* Per qual altre nom fonch anomenat Jacob ? *R.* Fou tambè anomenat Israël. *P.* Quants fills tinguè ? *R.* Dotze. *P.* Com se anomenan ? *R.* Los Patriarchas.

---

## LLISSO V.

*De la esclavitud de Egypte y de la Pascua.*

**L**os germans de Joseph lo veneren per embidia , y fonch llevat en Egypte , ahont fonch esclau llarg temps. Però se mantinguè fidel à Deu , qui lo deslliurà , y lo feu esdevenir lo affavorit del Rey. Joseph perdonà à sos germans , y los feu venir en Egypte , ab llur pare y tota la familia , ahont moriren ; y llurs fills multiplicaren en aquella terra maravellosament. Un altre Rey de Egypte temènt que no esdevinguessen demasiadament poderosos , los cargà de treballs penosos , fins que manà matar tots los minyons. Però Deu tinguè compassió de son poble , y embià per deslliurar-lo Moysès , descen-

gent de Levi, ab son germà Aaron, losquals acudiren à Pharaò ( aquest era lo nom dels Reys de Egypte ), y li manaren de part de Deu que llibertàs son poble ; lo que refusà de fer repetidas vegadas , y Moysès , per obligar-lo à fer-lo , feu molts miracles tremendos , qui se anomenan las plagas de Egypte. Enfin los Israëlitas isqueren de aquella terra , pero antes celebraren la pascua per manament de Deu, menjànt en cada familia un anyell torrat , després de aver senyalat ab sa sang la porta de cada casa. Pascua significa passatge , y Deu lis manà aquest sacrifici , y semblànt menjar tots los anys en memoria de llur deslliurança , qui era un senyal de que tots los Homens serian un dia deslliurats del pecat y de la esclavitud del Dimoni.

*Pregunta.* Digas la historia de Joseph ?  
*Resposta.* Sos germàns lo veneren per embidia , fonch llarg tems esclau en Egypte , y després esdevinguè lo affavorit del Rey. *P.* Que feu à sos germans en sa gran autoritat ? *R.* Los perdonà y los feu venir en Egypte , ab tota llur familia. *P.* Que succehi en Egypte als fills de Israël ? *R.* Multipli-  
caren extraordinariament. *P.* Que feu à ellos ?

lo Rey de Egypte? R. Volguè los anihilars.  
 P. Qui los soccorriguè? R. Deu. P. De qui se  
 valè per deslliurar-los? R. De Moysès. P. Que  
 feu Moysès? R. Grans miracles per obligar  
 Pharaò à obeir à Deu. P. Que cosa es la  
 pascua? R. Es un anyell qui fonch sacrificat  
 y menjat la nit de llur deslliurança. P. Que  
 se feu de sa sang? R. De ella foren senya-  
 ladas las portas dels Israëlitas? P. Que  
 significaba lo rescat dels Israëlitas? R. Que  
 Deu rescataria un dia tots los Homens de  
 la esclavitud del Dimoni.

---

## LLISSO VI.

*Del viatge en lo Desert y de la Lley escrita.*

**D**E U avent deslliurat los Israëlitas de la  
 esclavitud de Egypte, los conduí en la  
 terra de Canaàn, seguns las promeses que  
 avia fet à llurs pares. Obrà grans miracles  
 en aquell viatge, los feu passar à peu sec per  
 lo mar vermeill per deslliurar-los de Pharaò,  
 qui los persegua; los conduí per un gran  
 desert, ahont los mantinguè quaranta anys,  
 ab lo manna que feia caurer del Cel, y per  
 ells feu ixir aigua de una penya. Dez del

commensament del viatge arrivaren al Mont-Sinaï, ahont Deu lis donà sa lley cinquanta dias després de la pascua. Vejeren la muntanya ardent y cuberta de un nubol espès, de ahont ixiren llucets, trons, y un ruido semblànt à lo de clarinas, y ohiren una veu qui diguè: Jo so lo Senyor ton Deu qui te he tret de la esclavitud de Egypte. I. No tindràs altre Deu devànt de mi, no te feràs idols ni figura alguna per adorar-la. II. No emplearàs lo nom del Senyor ton Deu en và. III. Recorde't de santificar lo dia del descàns, es-à-dir, lo repos del setè dia. IV. Honraràs ton pare y mare, afi que viscas llarg tems en laterra promesa. V. No mataràs. VI. No cometeràs adulteri. VII. No robaràs. VIII. No diràs fals testimoni contra de ton proxim. IX. No desitjaràs la muller de ton proxim. X. No desitjaràs los bens de ton proxim.

Deu donà à moysès estos deu Manaments escrits sobre dos taulas de pedra, losquals no contenian casi sinò la lley natural que Deu volguè donar à las horas escrita, perquè la gran malicia dels Homens la tenia com olvidada.

*Pregunta.* Ahont anaren los Israëlitas

quand isqueren de Egypte? *Resposta.* En la terra de Canaàn , ahont Deu los condui. *P.* Parquè los condui alli? *R.* Per cumplir sas promesas. *P.* De quin modo passaren lo mar vermeill? *R.* Deu lis feu un camí sec al mitg de las aigüas. *P.* Per ahont passaren després? *R.* Per un gran desert. *P.* De que se mantingueren alli? *R.* Del mannà que Deu lis embiaba del Cel. *P.* Sent faltats de aigua, ahont la prengueren? *R.* Deu la feu ixir de una penya. *P.* En quin tems Deu lis donà sa lley? *R.* Cinquanta dias després de aver ixit de Egypte. *P.* En quin lloc? *R.* En lo Mont-Sinaï. *P.* Com fonch vista la montanya? *R.* Encesa , ab trons y llucets. *P.* Digas los Manaments que Deu lis donà? *R.* Jo so lo Senyor ton Deu , &c. *P.* Estos deu Manaments foren escrits? *R.* Si, sobre dos taulas de pedra. *P.* Eran nous? *R.* No, puix no contenian sinò la lley natural.

---

## LLISSO VII.

*De la aliansa de Deu ab los Israëlitas.*

**D**eu feu posar las taulas de la lley dins l'arca de la aliansa , laqual era de fusta pre-

ciosa revestida de or. Aquella arca estava guardada en un tabernacle, es-à-dir, una tenda de ricas telas; y devànt de ella hi avia un altar per los sacrificis qui se feian, degollànt bous y moltons; qui se cremaban després sobre lo altar. Aqueix era lo modo de honrar à Deu en aquell tems. Aaron y sos fills foren consegrats Sacerdots per offrir estos sacrificis, y tot lo resto de la tribu de Levi fonch destinat al servey del tabernacle. L'arca y lo tabernacle eran lo senyal de la aliansa de Deu ab los Israèlitas; y eixa aliansa qui se anomena també testament, era la mateixa que avia feta ab Abraham, puix renovà en llur favor totas las promeses que avia fetas à llurs pares. Prometè de los rebrer per son poble carit, de los estabir en la terra de Canaàn, y los cumular de bens en aqueixa terra. Aquella terra promesa era la figura del Cel, y de la habitaciò dels beneventurats. Lo poble prometè de sa part no regoneixer altra Deu sinò lo senyor, amar-lo de tot son cor, y observar tots sos Manaments, baix pena de ser desterrat de la terra promesa, y opprimit de miserias. Aquesta aliansa fonch confirmada ab la sang de las victimas, y Deu la executà molt fidelment.

Puix feu pujar lo jordà à sa font , detingué lo sol y la lluna , y obrà molts altres grans miracles per posar los Israëlitas en possessió de la terra de Canaàn , y la dividiren en dotze parts , una per cada una de las dotze tribus

Però ellos no cumpliren res de lo que avian promès à Deu : puix se rebellaren mès de deu vegadas durant lo viatge ; y avent entrat en la terra , feren aliansa ab los antichs habitants , que Deu lis avia manat d'exterminar , y adoraren llurs idols.

*Pregunta.* De quin modo se feian los sacrificis de la lley vella ? *Resposta.* Degollaban un animal , y després lo cremaban sobre lo altar . *P.* En quina part estaba lo altar ? *R.* Devant del tabernacle . *P.* Que hi avia dins lo tabernacle ? *R.* L'arca de la aliansa . *P.* Que cosa era aquella arca ? *R.* Una arca revestida de or . *P.* Que hi avia dins ella ? *R.* Las dos taulas de la lley . *P.* Qui eran los sacrificadors ? *R.* Aaron y sos fills . *P.* Qui eran los Levitas ? *R.* Tot lo resto de la tribu de Levi destinat al servey del tabernacle . *P.* Qual fonch la aliansa de Deu ab los Israëlitas ? *R.* La mateixa que avia feta ab Abraham . *P.* Que lis prometè *R.* Las

febrer per son poble , los establir en la terra de Canaàn , y los cumular de bens .  
*P.* Que significaba aquella terra ? *R.* Era la imatge del Cel . *P.* Que prometè lo poble ? *R.* Amar à Deu de tot son cor , y observar sos Manaments . *P.* Baix qual pena ? *R.* Baix pena de ser desterrat y opprimit de miserias .  
*P.* Aqueixa aliansa fonch ben executada ? *R.* Si , de part de Deu . *P.* Quals miracles obrà per posar son poble en possessió de la terra promesa ? *R.* Dessecà lo riu Jordà , y detinguè lo sol y la lluna . *P.* Com fonch executada la aliansa de la part del poble ? *R.* Molt mal . *P.* Quantas vegadas se rebellà en lo desert ? *R.* Mès de deu vegadas . *P.* Que feu després de son establiment en la terra ? *R.* Deixà molts vegadas lo verdader Deu per se inclinar als idols .

---

## LLISSO VIII.

### *De la Idolatria.*

**D**EU no era conegit ni adorat sinò entre los Israëlitas , y la idolatria regnaba en totes las demès nacions . Los Homens no cuidaban sinò de llur cos , y no pensaban à llur

anima ni à Deu , pur esprit , creador del cel  
y de la terra. Se figuraban una infinitat de  
Deus , alsquals donaban varios noms seguns  
los payssos , y referian d'ellos mil faulas  
ridiculs. Representaban los uns com homens,  
los altres com donas, lasquals anomenaban  
Deessas ; d'ellos feian idols de fusta , de  
pedra , de or ò de plata , y adoraban lasobras  
de llurs mans , fabricànt-lis temples , fent-lis  
altars , y offerint-lis sacrificis. D'eixa manera  
los Romans y los Grecs adoraban Jupiter ,  
que deihan qu'era lo major dels Deus , Juno ,  
que fingian qu'era sa muller , Mars , Venus ,  
Bacchus , y molts altres. D'eixa manera en  
Egypte se adoraba Isis , baix la figura de  
una Dona , ab un cap de baca , y altres  
semblansmonstres. Lo Dimonilos enganyaba  
d'eix modo per fer-se adorar baix eixos  
noms , y fer-los cometrer tot genero de  
crims ab la capa de religiò , puix llurs festas  
no eran altra cosa que disbauxas y dissolu-  
cions. Aqueixos idolatras son aquells qui se  
anomenan Gentils ò Pagans. Los Israèlitas  
se deixaren moltas vegadas inclinar à llurs  
mals exemples. Totas quantas vegadas  
renunciaren à Deu per adorar los idols , los  
entregà à llurs ennemigs , qui los tingueren

en esclavitud ; y totas quantas vegadas se convertiren à ell, suscità en llur favor Homens extraordinaris per deslliurar-los.

*Pregunta.* Lo verdader Deu era coneugut de altres que dels Israëlitas ? *Resposta.* No, sols ells lo coneixian. *P.* Que doncs adoraban las demès nacions ? *R.* Adoraban idols que forjaban seguns llur gust. *P.* Que representaban eixos idols ? *R.* Homens, Donas, animals que anomenaban Deus y Deessas. *P.* De quina manera los honraban ? *R.* Los pregaban , y lis offerian sacrificis. *P.* D'ahont provenia eixa ceguedat ? *R.* De que avian olvidat llur Creador. *P.* Com lo avian olvidat ? *R.* No cuidànt sinò de llur cos. *P.* Qui los entretenia dins eix engany ? *R.* Lo Demoni , qui se feia adorar baix lo nom dels falsos Deus. *P.* Que produvia la idolatria ? *R.* Los precipitaba en tot genero de vics. *P.* Qual altre nom se dona als idolatras ? *R.* se anomenan tambè Gentils o Pagans.

---

## LLISSO IX.

*De David y del Messias.*

**L**os Israëlitas després de llur entrada en la terra de Canaàn , foren governats llarg

tems per Jutges : després volgueren tenir Reys , delsquals Saül fonch lo primer , y David lo segon. Aquest era de la tribu de Judà , de laqual avia de naixer lo Salvador del mon , seguns Jacob lo avia predit. David fonch consegrat per manament de Deu ab oli sant , y tots los altres Reys foren consegrats de la mateixa manera ; y per aqueixa rahò , eran anomenats Christos , es-à-dir , ungits. David fonch llarg tems perseguit de Saül , y sostinguè grans guerras contra los Infidels. Enfin Deu lo feu vencedor de tots sos ennemigs , y lo cumulà de riquesas y de gloria. Sa ciutat capital era Jerusalem , ahont avia fabricat un palaci sobre la muntanya de Sion , y feu portar alli la arca de aliansa. Volia fabricar un temple ; però Deu li declarà qu'eixa gloria era reservada à son fill , que sa posteritat regnaria eternament sobre lo poble fidel , y que d'ell vindria lo Salvador promès dez del principi del mon , loqual Salvador regnaria no sols sobre la casa de Israël , mès tambè sobre totas las nacions de la terra : que eix Salvador seria fill de Deu y fill de David tot junt ; que seria menspreat y perseguit dels Homens ; però que després cridaria y guiaría totas las

nacions al coneixement y al survey del verdader Deu. Dez de aquell tems, los Israëlitas anomenaren lo Salvador que aguardaban, lo Rey fill de David, y per altre nom, lo Messias ò Christò.

*Pregunta.* Com foren governats los Israëlitas després de llur entrada en la terra promesa? *Resp.* per Jutges, després per Reys. *P.* Qui fonch lo primer Rey d'ells? *R.* Saül. *P.* Qui fonch lo segon? *R.* David. *P.* De qual tribu era? *R.* De la tribu de Judà. *P.* Ahont residia ordinariament? *R.* Sobre la montanya de Sion en la ciutat de Jerusalem. *P.* Ahont feu portar l'arca de aliansa? *R.* A Sion mateix. *P.* Que li prometè Deu? *R.* Que sa posteritat regnaria eternament sobre lo poble de Deu. *P.* Y que altra cosa? *R.* Que lo Salvador vindria d'ell. *P.* Que cosa es lo Christo ò lo Messias? *R.* Lo Salvador mateix. *P.* Que significa lo nom de Christo? *R.* Ungit ò sagrat. *P.* Parquè? *R.* Perquè David y los altres Reys foren consagrats al oli sant.



---

---

L L I S S O X.*Del schisma de Samaria.*

SALOMON succehi à David son pare , y fonch la figura del Messias en sa gloria , de la mateixa manera que David avia estat sa figura en sos treballs y en sas penalitats . Salomon regnà sempre en pau , cumulat de riquesas y de plahers , y lo que es superior de molt à assò , Deu li avia donat la verdadera sabiduria . Feu fabricar un temple en Jerusalem , seguns lo projecte de son pare . Alli fonch collocada la arca de aliansa , y foren offerts los sacrificis . No hi avia altre temple sinò aquell , y no era licit sacrificiar sinò sobre de aquell altar . Aixi ho manaba la lley , per manifestar millor que no hi ha mès que un Deu , y una Religiò verdadera . A la fi Salomon perdè la sabiduria , per aver-se desmasiadament entregat als plahers , y las Donas estranyas que amà ab passiò , lo portaren à l'idolatria . En castich de assò , després de sa mort , son realme fonch dividit . Las solas tribus de Judà y de Benjamin , obehiren à son fill Roboam ; las

deu altras prengueren per llur Rey Jero-boam de la tribu d'Ephraïm : aquest per apartar mès sos subjectos de los del Rey de Judà , y per fer que los seus no anassen en Jerusalem , lis ordenà una religiò , y fabricà badells de or , losquals feia adorar en son realme. D'eix modo hi aguè un schisma , es-à-dir , una divisiò qui separà la Iglesia de Deu. La verdadera Iglesia se mantinguè en Jerusalem , y la falsa se establi en Sichem , després en Samaria , qui fonch la capital del realme de Israël ò d'Ephraïm.

*Pregunta.* Qui fonch lo successor de David ?  
*Resposta.* Son fill Salomon. *P.* De quina manera regnà ? *R.* En la prosperitat y en los plahers. *P.* No tinguè altra cosa millor ? *R.* Si , tinguè la sabiduria. *P.* Qual edifici construì ? *R.* Lo temple de Jerusalem. *P.* Hi avia altre temple ahont Deu fos honrat ? *R.* No hi avia mès que un temple y un altar. *P.* Parquè ? *R.* Per manifestar que no hi ha mès que un Deu , qu'una Religiò. *P.* Salomon fonch Sabi fins à la fi ? *R.* No , se corrompè à causa del amor que tenia à las Donas. *P.* Que succehi després de sa mort ? *R.* Son realme fonch dividit. *P.* Que restà al fill de Salomon ? *R.* Dos tribus , Judà

y Benjamin. *P.* Qui fonch lo Rey de las deu altras? *R.* Jeroboam. *P.* Que feu per assegurar son regne? *R.* Movè un schisma. *P.* Que cosa es un schisma? *R.* Una divisiò dins la Iglesia. *P.* Ahont se mantinguè la verdadera Iglesia? *R.* En Jerusalem. *P.* Qual fonch la ciutat capital del realme de Israël y de la falsa Iglesia? *R.* Samaria.

---

## LLISSO XI.

### *Dels Prophetas.*

**T**ots los Reys de Israël foren mals idolatras: tambè de los de Judà alguns foren tals; y Deu embià à los uns y à los altres molts Prophetas per los convertir à son servey. Se anomenan Prophetas, tots aquells que Deu ha umplerts de son esprit, y à qui ha descubert las cosas occultas, y aqueix esprit de Deu qui ha parlat per los Prophetas, es lo Esprit-Sant, Senyor y vificànt. D'eix modo, Moysès, Samuel, David y Salomon eran Prophetas: però se donà eix nom particularment à los qui feian una vida austera y retirada, à la manera dels Religiosos, losquals foren en gran

numero durànt la divisiò dels realms. Tal fonch Elias , qui detinguè la pluja durànt tres anys y mitg ; obrà molts altres miracles espantosos , y finalment fonch llevat en lo Cel , y es encara vivent. Hi ha altres Prophetas delsquals tenim escripturas , com son Isaïas y Jeremias , losquals prediren que Samaria y Jerusalem serian destruidas , y que Jerusalem seria restablida. A estas predictions mesclaban moltas altras tocant al Messias , senyalant totas las circumstancias de son naixement , de sa vida , de sa passiò , de sa mort y de son regne etern. Los Prophetas han dit que Deu feria ab son poble una nova aliansa mès perfeta que la vella , y que cridaria à son servey totes las nacions del mon , fent-las renunciar à llurs idols.

*Pregunta.* Qui eran los Prophetas? *Resp.* Homens plens del esprit de Deu. *P.* Qual era aqueix esprit? *R.* Lo Esprit-Sant, Senyor y vivificant. *P.* Parquè se anomenan Prophetas? *R.* Perquè predian lo esdevenir. *P.* En qual tems foren en major numero? *R.* Dez de la divisiò dels dos realms. *P.* Qui es lo mès celebre de aquell tems? *R.* Elias. *P.* Com morí? *R.* No morí. *P.* Que se ha doncs fet de ell? *R.* Ha estat

llevat vivent en lo Cel. *P.* Qui son los Prophetas delsquals tenim escripturas? *R.* Isaïas, Jeremias, y molts altres. *P.* Quinas cosas han predit? *R.* La ruina entera del realme de Samaria. *P.* Y de Jerusalem que han predit? *R.* Que seria arruinada y restablida. *P.* Han parlat del Messias? *R.* Si, han predit tot quant li avia de succehir. *P.* Han parlat de una nova aliansa? *R.* Si, han dit que seria mès perfeta que la vella. *P.* Que han dit de la vocaciò dels Gentils? *R.* Que totas las nacions deixarian llurs idols per adorar lo verdader Deu.

---

## LLISSO X I I.

### *De la captivitat de Babylonia.*

**L**os Reys de Israël y de Judà no se aprofitaren ni de las reprehensions ni dels avisos dels Prophetas. Ans los perseguiren, y feren morir cruelment la major part de ells. Deu suffri llurs crims ab una paciencia admirable, y los aguardà llarg tems à que fessen penitencia. Però enfin executà sas amenassas. Lo realme de Samaria fonch destruit, y las deu tribus foren esparcidas;

errantes en terras allunyadas d'ahont may revingueren. Després Nabuchodonosor, Rey de Babylonia , arruinà Jerusalem , cremà lo temple , y llevà lo poble captiu. Babylonia era en aquell tems la ciutat la mès poderosa y la mès floriçent del mon , però plena de idolatria , de supersticiò , de dissolucions , y de tot genero de vicis. Ab tot assò los Jueus no deixaren de conservar alli llur religiò , y de observar la lley de Moysès. Hi aguè entr'ells grans sants durànt aquell tems , entre losquals fonch lo Prophetà Daniel , qui feu una vida molt pura en mitg de la Cort y en los majors empleos , y alqual Deu revelà grans mysteris. Très jovens qui avian estat criats ab ell , no volgueren adorar una gran estatua de or que Nabuchodonosor avia fabricada , per loqual los feu llansar en una fornal ardent , ahont Deu los conservà sanos y salvos. Lo Rey donà à las horas gloria à Deu , qui d'eixa manera comensaba à manifestar son poder als Infidels.

*Pregunta.* Fonch prompte Deu à castigar los pecats dels Israëlitas ? *Resposta.* No , los aguardà llarg tems à que fessen penitencia.

*P.* Que succehì al realme de Samaria ? *R.*

Fonch destruit , y las deu tribus foren esparcidas. *P.* Qui arruinà Jerusalem? *R.* Nabuchodonosor , Rey de Babylonie. *P.* Que feu Deu del poble Jueu? *R.* Lo llevà captiu. *P.* Que esdevinguè la verdadera Religiò? *R.* Los Jueus la conservaren en llur esclavitud. *P.* Qual era la Religiò de Babylonie? *R.* La idolatria y la supersticiò. *P.* Que cosa fonch Daniel? *R.* Un gran Sant y un gran Propheta. *P.* Que cosa feren sos companys? *R.* No volgueren adorar l'idol del Rey de Babylonie. *P.* Que lis feu lo Rey? *R.* Los feu llansar en una fornal ardent. *P.* Que cosa lis succehi? *R.* Deu los conservà intactos miraculosament.

---

### L L I S S O   X I I I .

*Del estat dels Jueus després de la captivitat.*

**B**ABYLONIA fonch presa per Cyrus , Rey de Persia , lo qual posà los Jueus en llibertat , y lis permetè tornars' en llur pays , y fabricar de nou lo temple y la ciutat de Jerusalem. Alejandro lo gran vinguè després , y sometè al imperi dels Grecs la major part del mon. Los Jueus trobant-se mesclats ab

Las nacions infidels, no deixaren de guardar fidelment llur Religiò, y no caigueren mès en la idolatria dez de la captivitat. Lo coneixement del verdader Deu se anaba establint poc à poc en mitg del paganisme, Noobstant hi aguè alguns Reys qui perseguiren los Jueus per fer-los renunciar à llur santa lley, y adorar los idols. Antiocho, lo illustre Rey de Syria, prenguè Jerusalem, profanà lo temple, è interrumpè los sacrificis. Molts Jueus patiren constàns la mort, y tambè cruels tormentos.

Però Judàs Machabeo y sos germans prengueren las armas per la defensa de llur llibertat y de llurs lleys, y Deu los protejà de tal modo que franquiren lo poble del jug de las nacions. Lo govern se mantinguè en la família dels Machabeos, y alguns d'ells foren Reys. Però dins breu tems foren arruinats per los Romans qui se fereu mestres del mon. Tot assò avia estat predit per los Prophetas.

*Pregunta.* Qui deslliurà los Jueus de la captivitat de Babylonia? *Resposta.* Cyrus, Rey de Persia. *P.* De que servi que los Jueus fossen mesclats ab las altras nacions? *R.* Servi à fer coneixer lo verdader Deu en

la terra dels Infidels. *P.* Després de la captivitat caigueren los Jueus altra vegada en la idolatria? *R.* No. *P.* Qui fonch lo primer qui los persegù per llur Religiò? *R.* Antiocho, Rey de Syria, Grec de naciò. *P.* Per qui commensà lo imperi dels Grecs? *R.* Per Alejandro lo gran. *P.* Qui foren los qui resistiren à Antiocho? *R.* Judàs Machabeo y sos germans. *P.* Que feren? *R.* Posaren lo poble en llibertat. *P.* Qui governà los Jueus dez de aquell tems? *R.* Aqueixa familie dels Machabeos. *P.* Qui los arruinà? *R.* Los Romans,

---

## LLISSO XIV.

*- Dels Jueus espirituals y dels Jueus carnals.*

**H**ERODES, un dels mès perversos Homens que may hi ague, usurpà lo realme de Judea ab lo favor dels Emperadors Romans. En son tems los Jueus vehian molt bè que lo Christo era al punt de se manifestar seguns totas las prophetias. Però hi avia Jueus espirituals y Jueus carnals. Los Jueus carnals sols se detenian à las cosas sensibles, y no servian à Deu, sind per alcansar los bens de

la terra , abundancia de blat y de vi , grans  
ramats , tresors de or y de plata , per viurer  
deliciosament ab llurs mullers y llurs infans .  
No temian à Deu sindò à causa de la pobresa ,  
de las malaltias y de la mort . Los Jueus  
espirituals y verdaders Israèlitas servian à Deu  
per amor ; lo honraban y lo amaban à causa  
de son poder , de sa sabiduria y de sa bondat  
infinida . Se miraban com à viadors sobre la  
terra , y esperaban una altra vida després  
de aquesta . Los uns y los altres aguardaban  
lo regne del Messias , mès de una manera  
different . Los Jueus carnals prenian al peu  
de la llettra , tot lo que los Prophetas avian  
dit en figures . D'eix modo se imaginaban  
que ell regnaria sobre la terra ; que seria  
major guerrero que David , y mès rich que  
Salomon , y que los Jueus baix de son regne  
viurian en la gloria y en las delicias , fent la  
lley à totas las demès nacions . Los Jueus  
espirituals sabian que hi ha majors bens à  
esperar que no los que se poden gosar sobre  
la terra ; d'eix modo no esperaban ser dit-  
chosos sindò després de la resurrecció , y aguar-  
daban particularment del Messias lo socorro  
qui'ns es necessari per coneixer y amar à  
Deu .

*Pregunta.* Qui fonch lo Rey dels Jueus baix dels Emperadors Romans? *Resposta.* Herodes. *P.* Quand se cumpli lo tems de la vinguda del Christo? *R.* En lo tems que Herodes regnà. *P.* Qui eran los Jueus carnals? *R.* Los qui no servian à Deu sindò per interès. *P.* De quina manera se figuraban lo regne de Jesu-Christ? *R.* Creihan que regnaria sobre la terra, que somettria als Jueus totas la demès Nacions, y que viurian en las riquesas, en las glorias y en los plahers. *P.* Qui eran los Jueus espirituals? *R.* Los qui servian à Deu per amor. *P.* Ahont posaban llur esperansa? *R.* En l'altra vida després de la resurrecció. *P.* Que aguardaban del Messias? *R.* Lo socorro necessari per coneixer y per amar à Deu.

---

## LLISSO XV.

*Del naixement de Jesu-Christ.*

**E**n tems que Herodes regnaba en Judea y que Cesar Augusto era Emperador Romà, hi avia en Nazareth, petita villa de Galilea en la Terra Santa, una donzella d'excelent santedat, anomenada Maria, laqual avia resolt

mantenir-se

mantenir-se verge , encara b è avia estat es-  
posada ab un sant home , anomenat Joseph ,  
de la mateixa familia que ella , es-à-dir ,  
de la tribu de Judà , y de la casa y descen-  
dencia de David .

Lo Angel Sant-Gabriel fonch embiat à  
Maria de part de Deu , per li annunciar que  
ella seria la mare del Christo ; à que con-  
sentì , després de aver estat assegurada del  
Angel que se mantindria verge , y que seria  
mare per l'obra del Esprit-Sant . A las horas  
lo fill de Deu , lo Verb , qui era en Deu en  
lo principi , y qui era Deu com son pare ,  
se feu carn , vol dir que esdevinguè Home  
com nosaltres , prenent verdaderament un  
cos y una anima en lo ventre de la Santa  
Verge .

Joseph y Maria foren obligats à anar en  
Bethleèm , villa de la Judea , y à hospedar-se  
en una establa ; y alli nasquè aquell Sant  
infant , qui fonch circumcisat al cap de vuit  
dias y anomenat Jesus , es-à-dir , Salvador .  
Després de algun tems , certs Magos , es-  
à-dir , Homens doctes , vingueren de Orient  
per lo adorar , y li offriren or , myrrha y en-  
cèns . Com deihan que venian à adorar los  
Rey dels Jueus , Herodes se espantà d'assò ,

y feu morir tots los infans de las cercanias de Bethleèm. Però Sant-Joseph llevà Jesus en Egypte ab sa mare , y habitaren alli fins à la mort de Herodes ; després s'en tornaren en Nazareth , ahont Jesus visquè inconegut fins à la edat de trente anys ab poca differencia , somès à sa mare y à Sant-Joseph , qui era reputat per ser son pare , y treballant ab ell al offici de fuster.

**Pregunta.** Qui fonch la mare de Jesus Christ Senyor nostre ? **Resposta.** La Santa Verge Maria. **P.** De qual tribu era ? **R.** De la de Juda. **P.** De qual familia ? **R.** De la de David. **P.** Qui fonch son marit ? **R.** Sant-Joseph de la mateixa familia. **P.** De quina manera fonch advertida que seria la mare del Christo ? **R.** Per l'Angel Sant-Gabriel que Deu li embià expressament. **P.** Com consentí à assò ? **R.** Després de aver estat assegurada del Angel que se mantindria verge. **P.** Que succehì à las horas en ella ? **R.** Succehì que lo Verb se feu carn. **P.** Que cosa es lo Verb ? **R.** Lo fill de Deu. **P.** Que cosa es se fer carn ? **R.** Es fer-se Home com nosaltres. **P.** Ahont nasquè nostre Senyor ? **R.** En Bethleèm en una establa. **P.** Que significa lo nom de Jesus ? **R.** Signi-

fica Salvador. *P.* Qui foren los primers Gentils qui lo adoraren? *R.* Los Magos vinguts de Orient. *P.* Que feu à las horas Herodes? *R.* Feu morir tots los infans de las cercanias de Bethleèm. *P.* De quina manera Jesus fonch salvat? *R.* Sant-Joseph lo llevà en Egypte. *P.* Com passà la major part de sa vida? *R.* Vivia somès à la Verge sa mare, y à Sant-Joseph. *P.* Sant-Joseph era son pare? *R.* No, però era reputat per tal. *P.* Qual offici tenia? *R.* Era fuster

---

## LLISSO X V I.

*De Sant-Joan-Baptista.*

**T**RENTÉ anys després del naixement de Jesu-Christ, aparegué un gran Propheta, Joan, fill de Zacharias Sacrificador, y de Elizabeth, parenta de la Verge Maria, lo qual feia en los deserts una vida més austera que la dels antichs Prophetas, y exhortaba à tots à que fessen penitencia, perquè lo realme dels Cels se acerca: així deiha. Batejava dins lo Jordà aquells qui se aprofitaban de sas prediccions, es-à-dir, que los feia banyar, y lavar-se per la re-

missió de llurs pecats, com los Jueus estaban acostumats lavar-se per purificar-se seguns la lley. De eixa funció es sobre-anomenat Baptista. Los Jueus volian lo regoneixer per lo Messias; però lis declarà que no lo era, y que no era sindò son precursor, es-à-dir, un Home embiat devant de ell per preparar-li lo camí, seguns las antigas prophecias. Jesus vinguè com los altres per fer-se batejar per Sant-Joan, y santificà las aigües d'eixa manera, donant-lis la virtut de remettrer y d'esborrar los pecats en lo Sagament del Baptisme. Sant-Joan testificà que avia vist lo Esprit-Sant baxar sobre de Jesus en forma de paloma, y digué: veus à qui lo anyel de Deu qui esborra los pecats del mon; la lley ha estat donada per Moysès; la gracia y la veritat han vingut per Jesu-Christ.

*Pregunta.* De qui era fill Sant-Joan-Baptista? *Resposta.* De Sant-Zacharias y de Santa Elizabeth parenta de la Santa-Verge. *P.* Ahont visquè? *R.* En los deserts, ahont feia una vida molt austera. *P.* Los Prophetas avian parlat de ell? *R.* Lo avian senyalat com lo precursor del Messias. *P.* Que vol dir precursor? *R.* Aquell qui va caminant devant de algu. *P.* Que predicaba Sant-Joan? *R.*

Exortaba à que fessen penitència. *P.* Que feia à aquells qui se convertian? *R.* Los batejava. *P.* De quina manera los batejava? *R.* Fent-los banyar en lo Jordà. *P.* Batejà també à Jesus? *R.* Si, Jesus volgué ser batejat per santificar l'aigua del Baptisme. *P.* Que succehí en lo Baptisme de Jesus? *R.* Lo Esprit-Sant baxà sobre de ell visiblement en figura de una paloma. *P.* Qual testimoni donà Sant-Joan à Jesu-Christ? *R.* Testificà que ell era lo anyell de Deu qui esborraba los pecats del mon.

---

## LLISSO XVII.

*De la vocaciò dels Apostols.*

**A**-PENAS Jesus fonch batejat, lo Esprit-Sant lo llevà en lo desert, ahont dejunà quaranta dias, y permetè ser tentat del Dimoni en moltes maneras. S'en tornà en Galilea, y feu sa habitaciò cerca del estany de Genesareth. Alli cridà quatre pescadors peraque lo seguissen, Andreu, Simon son germà, y dos altres germans Jaume y Joan, fills de Zebedeo. Després cridà à altres, particularment un publicà ó receptor dels imposts, anomenat Mattheu. Deixaren tot per lo

seguir, quand à-penas los cridaba. Jesus tinguè molt prest un gran numero de Deixebles, es-à-dir, gents aficionadas à odir-lo, y à instruir-se ab cuidado de sa doctrina. De ells elegì dorze, losquals anomenà Apostols, es-à-dir, embiats, perquè los embià à predicar sa doctrina. Lo primer fonch Simon-Pere, després Andreu son germà, Jaume y Joan fills de Zebedeo, Philip, Barthomeu, Mattheu, Thomas, Jaume fill de Alpheo, son germà Juda ó Thadeu, Simon lo Cananeo, y Judas-Iscarioth, qui fonch trahidor de Jesus. Donà à Simon lo sobre-nom de Pere, dient-li: Tu ets Pere, sobre d'eixa pedra jo fabricaré ma Iglesia, y te donarè las claus del Realme dels Cels.

*Pregunta.* Ahont anà Jesus després de son Baptisme? *Resposta.* En lo desert. *P.* Que feu allí? *R.* Dejunà allí quaranta dias. *P.* Que suffrì allí? *R.* Ser tentat del Dimoni. *P.* De quina manera cridà sos Deixebles? *R.* Lis diguè que lo seguissen, y prompts deixaren tot. *P.* Que son los Deixebles? *R.* Gents qui escoltan un mestre, y procuran instruir-se en sa doctrina. *P.* Que significa lo nom de Apostol? *R.* Es-à-dir embiat. *P.* Quants Apostols elegì Jesus? *R.* Dotze,

P. Digas lo nom de ells? R. Sant-Pere y S. Andreu son germà, S. Jaume y S. Joan fills de Zebedeo, S. Philip, S. Barthomeu, S. Mattheu, S. Thomas, S. Jaume y S. Juda, fills de Alpheo, S. Simon, Judas-Iscarioth, lo trahidor. P. Parquè Sant-Pere es anomenat lo primer? R. Perquè Jesus diguè que Pere seria la pedra fundamental de sa Iglesia. P. Que altra cosa li diguè? R. Que donaria à ell las claus del Realme dels Cels.

---

## LLISSO XVIII.

*Predicaciò de Jesu-Christ.*

JESUS anaba per las ciutats y per los llocs predicator en totas parts lo Evangelí del realme dels Cels, es-à-dir, la bona nova, dient que avia vingut lo tems en que tots los Homens eran cridats al coneixement de Deu: que ell era lo Messias o lo Christo esperat y desitjat per los Patriarcas, y predit per los Prophetas; que ell era lo fill de Deu per salvar lo mon, y que los qui creurian en ell y ferian penitencia, alcansarian lo perdo de llurs pecats, y després la vida

eterna. Per manifestar que parlaba de la part de Deu, feia molts miracles. Curava tot genero de enfermedats en un instant, y ab una paraula. Donà la vista als ciegos, la paraula als muts, lo oïdo als sords; deslliuraba los endemoniats, ressuscitaba los morts. Al mateix temps sa vida era lo exemplar de totes las virtuts. Era humil de cor, era manso, suffria ab paciencia las incommodatats de la pobresa y las importunitats dels Homens. Era plè de compassió per los peccadors qui volian convertir-se; ans era plè de zel contra los peccadors endurits. En totes sas accions no cercaba altra cosa mès que la gloria de Deu son pare, y passaba frequemment las nits en oracions. Ensenyà a sos Deixebles esta forma de oraciò : Pare nostre, qui estau en los Cels, sia santificat lo vostre nom; vinga a nosaltres lo vostre regne; se fassia la vostra voluntat aixi en la terra com en lo Cel; lo nostre pà de cada dia doneu-nos en lo dia de vuy, y perdoneu-nos nostras culpas aixi com nosaltres perdonàm a nostres deutors, y no permettau que nosaltres caigàm en la tentaciò, ans deslliureu-nos del mal. Aixi sia.

*Pregunta.* En que se occupaba Jesus?

*Resposta.*

*Resposta.* A predicar per las ciutats y los llocs. *P.* Que predicaba? *R.* Lo Evangelí del Realme dels Cels. *P.* Que vol dir Evangelí? *R.* Bona nova. *P.* Que cosa es lo Realme dels Cels? *R.* Lo coneixement de Deu y la vida eterna. *P.* Que deiha Jesus de si mateix? *R.* Deiha que era lo Christo y lo fill de Deu. *P.* Que es lo que deiha que se avia de fer? *R.* Creurer en ell y fer penitencia. *P.* Peraquè fer penitencia? *R.* Per alcansar la remissió dels pecats. *P.* Com justificaba que Deu lo avia embiat? *R.* Per los miracles que obraba. *P.* Quals miracles obraba? *R.* Curaba tot genero de enfermedats. *P.* Que altra cosa feia? *R.* Expellia los Dimonis, ressuscitaba los morts. *P.* De quals virtuts nos ha donat lo exemple? *R.* de totas, però principalment de la humilitat, de la mansuetud, de la penitencia, de la compassió, de la bondat y del zel. *P.* A que atenian y se dirigian totes sas accions? *R.* A fer la voluntat de son pare, y à lo glorificar. *P.* Pregaba molt? *R.* Passaba soviny las nits en oracions. *P.* Qual oració nos ha ensenyada? *R.* Lo *Pater*. *P.* Diga-lo en català? *R.* Pare nostre, &c.

## LLISSO XIX.

*Dels enemigs de Jesu-Christ.*

JESUS se feia admirar de tot lo mon, y se convertia à ell gran cantitat de poble qui lo seguia fins en los deserts. No sols los Jueus, però los Gentils se appressuraban per lo veurer y odir-lo. Los Escribas y los Phariseus tinqueren embidia de assò, y se offensaren de la llibertat ab laqual reprenia llurs vicis. Los Escribas eran los Doctors dels Jueus, dels quals manifestaba la ignorancia y la mala fè. Los Phariseus eran los qui pretenian observar la lley mès exactement que los altres. Però la major part de ells no eran sindò hypocrits, superbos y avariciosos, qui enganyaban lo poble ab una apparencia de devociò. Jesus no era menos aborrit dels Sacrificadors y dels Senadors qui governaban los Jueus, perquè predia que en poch tems Jerusalem seria arruinada ab lo temple. En una paraula tots los Jueus carnals no podian creurer que ell fos lo Messias, veihent-lo en tanta manera pobre, humil y manso. Aborrian sa doctrina, perquè predicaba lo menspreu de

las riquesas , dels plahers y de tots los bens d'esta vida , y deiha : aquell qui vol seguir-me , ha de portar sa creu , renunciar à tot y à si mateix. Los enemigs de Jesus lo injuriaren moltas vegadas , prengueren pedras per llansar-las contra ell , y enfin resolgueren fer-lo morir. Corromperen un de sos Deixebles , Judas-Iscarioth , qui prometè entregar-lo en llur poder , mediant trenta peças de plata , del valor de quaranta sinch francs.

*Pregunta.* Era molt seguit Jesus? *Resposta.* De totas parts venia numeros concurs per lo veurer y ohir-lo. *P.* Tinguè enemigs? *R.* Si , los Jueus carnals eran sos adversaris. *P.* Parquè lo aborrian? *R.* Perquè predicaba la humilitat y la pobresa. *P.* Quals foren sos majors enemigs? *R.* Los Escribas , los Phariseus , los Sacerdots y los Senadors. *P.* Qui eran los Escribas? *R.* Los Doctors de la lley. *P.* Qui eran los Phariseus? *R.* Los qui feian professiò de observar la lley millor que los altres. *P.* Vivian bè? *R.* No , la major part de ells no eran sinò hypocrits. *P.* Fins ahont anà lo odi dels enemigs de Jesus? *R.* Fins à resoldrer sa mort. *P.* Qui fonch aquell qui prometè entregar-lo en llurs mans? *R.* Judas-Iscarioth , un dels dotze Apostols. *P.*

Per quanta suma? R. Per trenta peças de  
plata.

---

## L L I S S O   X X.

*De la Passiò de Jesu-Christ.*

**E**n lo tems de la pascua , los enemigs de Jesus resolgueren lo penderer y fer-lo morir. La vespre , qui era un dijous , anà à fer la cena , es-à-dir , sopar ab sos Deixebles. Mientras menjaban , prenguè pà , lo benehi , lo rompè y lo distribui à ells , dient : Preneu y menjeu , assò es mon cos qui sera entregat per vosaltres. Després prenguè vi dins lo vès , lo benehi , y lo donà à ells , dient : Begau de assò tots , assò es ma sang , la sang de la nova aliansa , laqual serà escampada per vosaltres. Fassau assò vosaltres en memoria de mi. Després isquè ab ells , y anà à la montanya de las olivas , en un hort ahont tenia acostumat fer oraciò. Alli pregà à son pare de apartar de ell sa passiò , dient al mateix tems : Se fasse la vostra voluntat. Entretant Judas arribà ab una gran tropa de gent armada qui lo prenguè , y lo llevaren en casa de Caïphas , Supremo Pontifice , y alli fonch

condemnat à mort sobre la depositió de falsos testimonis. Tots los Deixebles de Jesus lo abandonaren, y Pere mateix lo renegà tres vegadas, de la mateixa manera que Jesus avia predit. De la casa de Caïphas lo llevaren en la de Pons Pilat, qui governaba la Judea en nom dels Romans. Pilat trobant Jesus innocent, cercà molts medis per deslliurar-lo. Allí Jesus fonch açotat, després coronat de espinas per los soldats, en derisió de que se deiha Rey dels Jueus.

*Pregunta.* En qual tems morí Jesus? *Resp.* En lo tems de la pascua. *P.* Que feu en lo ultim sopar ab sos Apostols? *R.* Lis donà son cos y sa sang. *P.* De quina manera lis donà son cos? *R.* Prenguè pà, lo benehi, y lo donà à ells, dient: Assò es mon cos. *P.* De quina manera lis donà sa sang? *R.* Prenguè lo vàs ab vi, y lis diguè: Assò es ma sang, la sang de la nova aliansa. *P.* Que feu Jesus després de la cena? *R.* Anà à pregar à Deu en lo hort de las olivas. *P.* Que feu Judas à las horas? *R.* Feu venir ab ell gent armada per pendrer Jesus. *P.* Ahont lo llevaren? *R.* En la casa de Caïphas lo Summo Pontifice. *P.* Que esdevingueren los Apostols? *R.* Fugiren tots. *P.* Que feu

Sant-Pere? R. Renegà à Jesus tres vegadas.  
 P. De la casa de Caïphas ahont llevaren Jesus? R. En la casa de Pilat. P. Que se li feu alli? R. Fonch açotat y coronat de espinas.

---

## LLISSO XXXI.

### *De la Mort de Jesu-Christ.*

**E**NFI Pilat condemnà à Jesus, encara bè li pèsas fer-ho, y lo feu llevar cargat de sa creu en un lloc anomenat Golgotha o Calvari. Alli Jesus fonch crucificat entre dos lladres. La creu era lo mès infame supplici que se usaba à las horas. No condemnaban à eix supplici sinò los esclaus y altres miserables, y encara aquestos per los majors crims.

Jesus estiguè alli clavat, fins à tant que totas las prophecias fossen cumplidas. En sa mort se obscurí lo sol, la terra tremolà, los sepulchres se ovriren, los morts resuscitaren. Era un divendres lo dia de la pascua, quand lo anyell, qui era la figura de Jesu-Christ, se immolaba: tambè sa mort fonch lo verdader sacrifici del qual los altres no

ayian estat sinò imatges. Aquella mort satisfeu plenament à la justicia de Deu per los pecats de tots los Homens : Jesus innocent pagà per los culpables; ab sa sang los rescatà de la esclavitud del Dimoni , y ab sa mort lis ovrà lo cami de la vida eterna.

*Pregunta.* Com morà Jesu-Christ? *Resp.* Fonch clavat à una creu entre dos lladres. *P.* Qual era lo supplici de la creu? *R.* Lo mès infame qui fonch à las horas. *P.* Que succehì en sa mort? *R.* Lo sol se obscurà, la terra tremolà , los morts ressuscitaren. *P.* Parquè Jesu-Christ morà en tems que se immolaba lo anyell pascual? *R.* Perquè aquell anyell era la figura de Jesu-Christ. *P.* De quina manera sa mort fonch un sacrifici? *R.* Perquè aquella mort satisfeu à la justicia de Deu per los pecats de tots los Homens. *P.* A que doncs servian los altres sacrificis? *R.* No eran sinò figuras del sacrifici de Jesu-Christ. *P.* Parquè se diu que Jesu-Christ nos ha rescatats ab sa sang? *R.* Perquè nos ha deslliurats de la esclavitud del Dimoni. *P.* Parquè se diu que ell ha desruït la mort? *R.* Perquè nos ha overt lo cami de la vida eterna.

**L L I S S O   X X I I .**

*De la Resurrecció de Jesu-Christ.*

**D**ESPRÈS de la mort de Jesus, son cos fonch embalzamat y posat en un sepulcre, que sos enemigs feren guardar, sabent que avia promès ressuscitar. Però al tercer dia, qui era lo diumenge, Jesus isquè viu y glorios de son sepulchre, y los guardas estaren com morts. Los Apostols molt difficilment cregueren sa resurrecció, y no la tingueren per certa, sinò després de aver vist Jesus de llurs ulls, lo aver tocat ab llurs mans, y aver menjat ab ell. Se lis aparegué moltes vegadas duràt quaranta dias; lis donà moltes instruccions, y manà à ells que anassen à predicar lo Evangeli à totas las nacions, y que las batejassen en nom del Pare, y del Fill, y del Esprit-Sant. Lis donà tambè lo poder de remettrer los pecats, y lis prometè estar ab ells fins à la fi del mon. S'en pujà en lo Cel en llur presencia, y allí està sentat à la dreta de Deu lo pare tot poderós, realçat sobre totas la criatures. Però no discontinuà de offerir à Deu sos merits per nosaltres, y

de assistir sa Iglesia fins à tant que baxe del Cel per segona vegada per venir à juciar los vius y los morts.

*Pregunta.* Després de la mort de Jesus que se feu de son cos? *Resposta.* Lo posaren en un sepulchre. *P.* Que feren sos enemigs? *R.* Lo feren guardar. *P.* Qual dia ressuscità Jesus? *R.* Al tercer dia després de sa mort, lo qual fonch un diumenge. *P.* Los Apostols cregueren facilment sa resurrecció? *R.* No la cregueren sinò després de aver-lo vist y tocat. *P.* Durànt quant temps se lis apareguè? *R.* Durànt quaranta dias. *P.* Que lis manà? *R.* Que anassen à predicar y à batejar per tot lo mon. *P.* Quand manà lo Baptisme, que cosa nos ha ensenyada? *R.* Que Deu es Pare, Fill, y Esprit-Sant. *P.* Qual poder donà à sos Apostols? *R.* De remettrer los pecats. *P.* De quina manera los deixà? *R.* S'en pujà en lo Cel en presencia d'ells. *P.* Dez de aquell dia com està Jesus? *R.* Està superior à totes las criaturas, sentat à la dreta de Deu. *P.* Però no avia promès à sos Apostols estar ab ells fins à la fi del mon? *R.* Assò es lo que fa, puix sempre assisteix sa Iglesia. *P.* Com assisteix sa Iglesia? *R.* Offerint à Deu sos

merits per nostra salvaciò. *P.* No tornari may mès sobre la terra? *R.* Tornarà en lo ultim dia, à judicar los vius y los morts.

---

## LLISSO XXIII.

*De la baxada del Esprit-Sant sobre los Apostols.*

**L**o cinquante dia després de la pascua, los Jueus celebraban una gran festa, anomenada Pentecostès, en memoria de que la Iley lis avia estat donada en aquell dia. En aqueix mateix dia, qui era lo cinquante dia després de la resurrecció de Jesu-Christ, en tems que tots los Deixebles estaban congregats en un mateix lloc, de repente vinguè del Cel un gran ruïdo, com lo de un vent impetuós, loqual umpli tota la casa, y se lis aparegueren com llenguas de foch, lasquals se posaren sobre cada un d'ells. A las horas foren plens del Esprit-Sant, y comensaren à parlar varias llenguas; lo que manifestaba que avian de predicar lo Evangeli à totas las nacions. Los Jueus foren molt admirats y espantats de assò, y Sant-Pere, al cap dels Apostols, lis donà conta de aquella maravella, explicant-lis las prophecias, y decla-

rant-lis que Jesus que avian crucificat , avia ressuscitat , y avia embiat lo Esprit-Sant , seguns sa promesa ; que ell era lo Senyor y lo Christo , y que ningú podia salvar-se sindò en son nom y fent penitencia. Tres mils se convertiren en aquell sermó , y foren batejats. Los Apostols y los altres qui reberen lo Esprit-Sant , foren enterament mudats. Foren illuminats per entendrer las Escripturas. Comprendegueren que tots los Homens son peccadors y necessitan de la gracia de Deu , laqual no se alcansa sindò per la fè en Jesu-Christ , y que son regne es espiritual. En lo mateix tems foren abrazats del amor de Deu , qui lis donaba gust y plaher à cumplir los manaments , y una fortalesa invencible per donar testimoni à la veritat.

*Pregunta.* Que cosa es la Pentecostès dels Jueus ? *Resposta.* la festa del dia en lo qual la lley avia estat donada. *P.* Que succehi als Apostols en aquell dia ? *R.* Foren plens del Esprit-Sant. *P.* Quals effectes produhi en ells ? *R.* Foren illuminats y entengueren las Escripturas. *P.* Que altra cosa sentiren ? *R.* Un gran amor de Deu. *P.* Que feren després de aver rebut lo Esprit-Sant ? *R.* Parlaren varias llenguas. *P.* Que significaba aqueix mi-

racle? *R.* Que avian de predicar lo Evangelio à totas las nacions? *P.* Que diguè Sant-Pere à las horas? *R.* Declarà, en presencia de tot lo poble, que Jesus era lo Christo, y que avia embiat lo Esprit-Sant. *P.* Quants convertí en aquell primer sermó? *R.* Tres mils. *P.* Parquè lo Esprit-Sant fonch embiat en lo dia de Pentecostès? *R.* Afí que la nova lley se publicàs en lo mateix dia que la vella.

---

## L L I S S O   X X I V.

*De la vocaciò dels Gentils.*

**M**OLTS d'entre los Jueus se convertiren; ans molts més repudiaren la doctrina dels Apostols, y també los perseguiren cruelment. Feren morir S. Esteve, un dels set Diaconos, que los Apostols avian establerts per servir la Iglesia. Ell fonch lo primer Martyr, es-à-dit, lo primer qui patí la mort per testificar la doctrina de Jesu-Christ. A las horas los Samaritans schismatics reberen la paraula de Deu; molts se convertiren, y foren batejats, y los Apostols vingueren à imposar-lis las mans, afí que rebessen lo Esprit-Sant, donant-lis la Confirmaciò d'eixa manera. Los

Gentils poch tems després comensaren à entrar en la Iglesia. Lo primer fonch un Capità Romà, anomenat Cornelio, qui coneixia jà lo verdader Deu, lo pregaba continuadament, y feia grans almoynas. Deu per un Angel li manà qu'embias à cercar Sant-Pere, qui de sa part fonch advertit per revelaciò, de que no fèt difficultat de anar en sa casa. Quand Sant-Pere fonch arribat alli, y que aguè comensat à parlar, Cornelio y tots los que avia congregats, reberen lo Esprit-Sant y lo do de las llenguas. Incontinent Sant-Pere los feu batejar; y à las horas comensà à cumplir-se lo mysteri de la vocaciò dels Gentils, lo qual es que Deu per sa pura bondat ha cridat los Pagans à la fè y à la gracia de Jesu-Christ, aixi com los Jueus, y que han ocupat lo lloc dels Jueus rebelles. Jesu-Christ cridà expressament un tretzè Apostol després de sa ascensiò, per treballar à la conversiò dels Gentils, y aqueix Apostol es Sant-Pau.

*Pregunta.* Qui fonch lo primer Martyr?  
*Resposta.* Sant-Esteve. *P.* Que vol dir Martyr?  
*R.* Vol dir testimoni. *P.* Qual testimoni los Martyrs han donat? *R.* Lo testimoni que la doctrina del Evangeli es verdadera. *P.* Qui foren los primers qui reberen lo Evangeli

després dels Jueus? *R.* Los Samaritans. *P.* Qui fonch lo primer dels Gentils qui rebè lo Evangelí? *R.* Lo centuriò Cornelio. *P.* Diga la historia d'ell? *R.* Cornelio era un home temoros de Deu, loqual feia moltes pregaris y almoynas; fonch advertit per un Angel de que fès venir Sant-Pere, y Sant-pere fonch advertit de que no fès difficultat de anar à ell. *P.* Que succehì quand Sant-Pere fonch en sa casa? *R.* En lo tems que comensaba à instruir-lo ab sa familia, reberen lo Esprit-Sant. *P.* Que feu Sant-Pere? *R.* Los feu batejar incontinent. *P.* Qual mysteri comensaren à coneixer à las horas? *R.* Lo mysteri de la vocaciò dels Gentils. *P.* En que consisteix? *R.* Eix mysteri es que Deu crida los Gentils per ocupar lo lloc dels Jueus increduls. *P.* Parquè Deu los ha cridats? *R.* Per sa pura bondat. *P.* Qui fonch lo Apostol dels Gentils? *R.* S. Pau. *P.* En quin tems lo cridà nostre Senyor? *R.* Després de sa ascensiò.

---

## L L I S S O   X X V.

*De la fundaciò de las Iglesias.*

**L**os Apostols se espàrciren y se repartiren per tot lo mon per ensenyar totes las nacions,

seguns lo manament que avian rebut de Jesu-Christ; però antes de separar-se, composaren lo Symbolò, es-à-dir, lo senyal per rego-neixer los verdaders Fidels. Lo Symbolò es un compendi de tota la Doctrina christiana, en estas paraulas: Jo crech en un Deu, pare tot poderòs, Creador del Cel y de la Terra; y en Jesu-Christ son fill unich, Senyor nostre, lo qual ha estat concebut per l'obra del Esprit-Sant, nasquè de la Verge-Maria, patí baix lo poder de Pons-Pilat, ha estat crucificat, morí, ha estat sepultat, baxà en los inferns, ressuscità al tercer dia d'entre los morts, s'en pujà en lo Cel, està sentat à la dreta de Deu lo pare tot poderòs, y de alli ha de venir à judicar los vius y los morts. Jo crech en lo Esprit-Sant, la Santa Iglesia catholica, la communiò dels Sants, la remissió dels pecats, la resurrecció de la carn, la vida eterna. Axi sia.

En lo tems que los Apostols fundaban las Iglesias, establian en cada villa un Bisbe, Sacerdots y Diaconos, per governar lo poble Fidel. Sant-Pere fundà las tres principals Iglesias, y establi sa permanencia y sa cadira en Roma, qui era la capital del Imperi, y qui d'eixa manera esdevinguè la Sede Apostolica

y la primera de totas las Iglesias. Sant-Pau tambè anà alli; y los dos suffriren lo martyri baix lo imperi de Nero. Com Sant-Pere era lo cap dels Apostols, instituit per Jesu-Christ mateix, son successor, Bisbe de Roma, que anomenàm lo Papa, ha estat mirat sempre com lo primer de tots los Bisbes, per institució de Deu, essent lo Vicari de Jesu-Christ y lo cap visible de la Iglesia.

*Pregunta.* Que feren los Apostols antes de se espacir y de repartir-se per tot lo mon? *Resposta.* feren lo Symbolò. *P.* Que cosa es lo Symbolò? *R.* Un senyal per regoneixer los verdaders Fidels. *P.* Digas lo Symbolò? *R.* Jo crech en un Deu, &c. *P.* Que feian los Apostols per fundar las novas Iglesias? *R.* Establian en cada villa un Bisbe, Sacerdots y Diaconos. *P.* Qui fundà las tres principals Iglesias? *R.* Sant-Pere. *P.* Ahont establi sa cadira y sa residencia? *R.* En Roma. *P.* Parquè? *R.* Perquè era la capital del Imperi. *P.* Que se segueix de assò? *R.* Que lo Papa es lo cap visible de la Iglesia. *P.* Parquè? *R.* Perquè es lo successor de Sant-Pere. *P.* Qui es lo cap invisible? *R.* Jesu-Christ qui està en lo Cel.

## L L I S S O   X X I V.

*De la Tradiciò y de la Escriptura.*

JESU-CHRIST no avia ensenyat sinò de viva veu, sens escriurer cosa alguna. Los Apostols feren lo mateix en lo principi, y molts d'ells no han escrit cosa alguna. Però sempre tingueren gran cuïdado en instruir Deixebles, y los fer capaços de instruir à altres. D'eix modo llur doctrina ha passat als primers Bisbes, de aquests ha passat à llurs successors y als altres Sacerdots, fins à los qui en est temps ensenyau als Christians. Aqueixa continuaciò de doctrina es lo qui se anomena Tradiciò. La paraula de Deu es doncs de dos maneras, escrita y no escrita. La paraula de Deu no escrita es la Tradiciò, qui sola ha conservat la verdadera Religiò dez del principi del mon fins à Moysès, y qui ha conservat tambè dez de Moysès moltas veritats quino eran escritas. La paraula de Deu escrita son los llibres del vell y del nou Testament, losquals llibres se anomenan la Biblia. Lo vell Testament contè las Escripturas de Moysès y dels Prophetas; lo nou Testament contè las Escripturas dels Apostols y dels Evangelistas.

La fè nos obliga à creurer tot lo contingut en eixos llibres, perquè han estat escrits per inspiraciò del Esprit-Sant, y la mateixa fè nos obliga tambè à creurer las tradicions qui veneuen de la mateixa font, es-à-dire, las tradicions qui estan rebudas dez del principi, del consentiment de tots los Fidels, principalment aquellas que la Iglesia ha decididas.

*Pregunta.* De quantas maneras es la paraula de Deu? *Resposta.* De dos maneras, escrita y no escrita. *P.* Que cosa es la paraula no escrita? *R.* es la Tradiciò. *P.* Que anomenas la Tradiciò? *R.* Es la continuaciò de la doctrina qui ha passat dels Apostols als primers Bisbes, y d'eixa manera fins à nosaltres. *P.* Que cosa es la Escriptura? *R.* Es la Biblia qui contè los llibres del vell y del nou Testament. *P.* De qui son los llibres del vell Testament? *R.* De Moysès y dels Prophetas. *P.* De quina manera se avia conservat la Religiò antes de Moysès? *R.* Per la Tradiciò. *P.* Per qui han estat escrits los llibres del nou Testament? *R.* Per los Apostols y los Evangelistas. *P.* Parquè estam obligats à creurer la Escriptura? *R.* Perquè ha estat dictada per l'Esprit-Sant. *P.* Estam tambè obligats à creurer la Tradiciò? *R.* Si, puix ve de la mateixa font.

## LLISSO XXXVII.

*De la Ruina de Jerusalem.*

LA ciutat de Jerusalem y la republica dels Jueus se mantingueren encara algun tems després de la publicaciò del Evangeli, fins à tant que la nova Iglesia dels Gentils fonch formada; la dels antichs Israèlitas avia de servir à la nova de origen y de Raël. Finalment vinguè lo tems en que Jerusalem avia de ser arruinada, seguns la prophecia de Jesu-Christ. Los Jueus se rebellaren contra los Romans; hi aguè una guerra molt cruel. Jerusalem fonch sitiada, y la fam en eixa villa fonch tant horrenda, que mares menjaren llurs propis infants. En aquell siti sol perterirent onze cent mil personas. La villa fonch presa y arruinada per Titus, fill del Emperador Vespasià, y lo temple fonch cremat. Deu castigà d'eixa manera aquella desditchada ciutat, en laqual avia estat escampada la sang de tans Prophetas, y majorment la de Jesu-Christ, son Rey y son Salvador. Los Jueus qui no avian volgut lo regoneixer per llur Redemptor, esdevingueren esclaus dels Romans, foren desterrats de llur pays, y reduits

al miserable estat en que son dez de setze cents anys. Las ceremonias de la lley vella foren à las horas enterament abolidas ; puix fins en aquell tems avia estat llibre als Fidels mateixos posar-las en practica.

*Pregunta.* Parquè la ciutat de Jerusalem se mantinguè encara algun tems després de la publicaciò del Evangelí? *Resposta.* Afí que la Iglesia dels Gentils fos fabricada sobre del fonament de la dels Jueus. *P.* Per qui Jerusalem fonch arruinada? *R.* Per Titus, fill del Emperador Vespasià. *P.* Morí allí molta gent? *R.* Onze cent mil animas. *P.* Fonch gran la fam? *R.* De tal manera que mares menjaren llurs infants. *P.* Parquè aquella ciutat fonch tractada de eix modo? *R.* Per aver fet morir Jesú - Christ. *P.* Que esdevingueren los Jueus? *R.* Foren reduits à la esclavitud, y esparcits per tot lo mon. *P.* Que cosa lis ha succehit després? *R.* Son encara en lo mateix estat. *P.* Dez de quant tems? *R.* Dez de setze cents anys.

## LLISSO XXVIII.

### *De las Persecucions.*

**T**ots los Apostols suffriren lo martyri, y tots llurs Deixebles, aixi com los primers

Papasy los primers Bisbes donaren també llur vida per lo testimoni del Evangelí. La Iglesia de continuò fonch perseguida duràt tres cents anys. Hi aguè una multitud sens numero de martyrs de tot sexo y de tota edat. Encara bè los Christians no fessen sindò bè à tothom, tothom los aborria, perquè ells detestaban la idolatria y los vics de tota especi, losquals regnaban entre los Pagans. Los Emperadors y los Magistrats feren moltes vegadas la empreza de exterminar-los. Los desterraban, los privaban de llurs bens, los empresonaban, los feian morir; però no temian la mort los Christians; perçò empleaban contra ells los supplicis los més cruels, com eran certas maçinas per los estendrer y los allargar, dents de ferro per los despedessar, foch, grazillas, oli ardent, plum fus. Los uns eran exposats à las bestias cruels per ser devorats, altres eran desentranyats, despollats de llur pell, serrats per mitg, lis trancaban los peus y las mans, lis llevaban los ulls, las dents, las unglas. Los qui suffrian constàns fins à morir, eran anomenats Martyrs; com S. Llaurens, S. Vicens, S. Sebastià, Santa Agnès, S. Apollonia y una infinitat de altres. Los Fidels acudian y se juntaban en los llocs ahont eran sepultats, per

alabar à Deu y encomenar-se à llurs pregaris. Los qui sobre-vivian després de aver suffert la persecució, eran anomenats Confessors, per significar que avian tingut la fortaleza de confessar lo nom de Jesu-Christ, en presencia dels Jutges, y se lis donaba en llur vida grans honors en la Iglesia.

*Pregunta.* Com moriren los Apostols y llurs primers Deixebles? *Resposta.* Casi tots suffriren lo martyri. *P.* Quant tems duraren las persecucions contra los Christians? *R.* Tres cents anys. *P.* Qual mal feian per ser en tanta manera aborrits? *R.* No feian sindò bè. *P.* Parquè doncs los aborrian? *R.* Perquè condemnaban la idolatria y los vicis dels Pagans. *P.* Que cosa lis feian? *R.* Los privaban de llurs bens y los feian morir. *P.* Se contentaban ab fer-los morir? *R.* No, perquè menspreaban la mort. *P.* Digas alguns de llurs supplicis? *R.* Los estenian y allargaban sobre certas machinas, los despedessaban ab puntas de ferro, los cremaban sobre unes grazillas, lis llevaban las dents. *P.* Que feian los Christians per honrar los Martyrs? *R.* Se juntaban en los llocs de llur sepultura per alabar à Deu y pregar-lo. *P.* Qui eran los Christians anomenats Confessors? *R.* Los qui sobre-vivian després

de aver suffert la persecució. *P.* Parquè los anomenaban Confessors? *R.* Perquè avian confessat la fè de Jesu-Christ devànt dels Jutges. *P.* Los honraba la Iglesia? *R.* Si, tota llur vida eran honrats especialment.

---

## LLISSO XXXIX.

*De la llibertat de la Iglesia y dels Monjos.*

QUANTS mès Christians feian morir, tant mes se augmentaba llur numero, y noobstant assò may intentaren emplear la forsa per defensar-se contra los Princeps qui lis feian tant mal. Enfi, després de tres cents anys de suffrenças, Deu donà la pau à sa Iglesia baix lo Emperador Constantino, qui abrassa la Religió Christiana. A las horas los Christians comensaren à servir à Deu ab tota llibertat; però al mateix tems la virtut del comù dels Christians comensà à floxar. Molts feian professiò de ser Christians, sens despreciar los plahers y las riquesas, y sens donar la deguda preferencia als bens del Cel. Aquells doncs qui volgueren practicar lo Evangelí mès fidelment, judicaren qu'era major seguredat lo separar-se del mon; los anomenaren Monjos, es-à-dir, sols o solitaris. Los mès perfets foren en Egypte, ahont foren instituïts per

Sant-Antoni. Vivian molt pobrament, dejuntant sempre y no usant sinò de pa y de aigua, treballant de llurs mans continuadament, observant gran silenci, dormint poch, pregan a Deu molt frequemment, y meditant la Escriptura Santa. Eix modo de viurer se estenguè per tota la Christiandat; y Sant-Benet feu una regla qui ha estat la mès seguida en Occident.

*Pregunta.* Las persecucions disminuian molt lo numero dels Christians? *Resposta.* Succehi lo contrari; quants mès los feian morir, tant mès gents se convertian. *P.* Perquè no se defensaban contra los Pagans? *R.* Deu prohibeix rebellar-se contra son Princep, baix de qualsevol pretexte que sia. *P.* Qui fonch lo primer Emperador Christià? *R.* Constantino. *P.* Qual mudança succehi à las horas? *R.* Hi aguè tota llibertat de servir à Deu. *P.* En qual tems la virtut del comù dels Christians començà à floxar? *R.* Casi al mateix tems de la pau. *P.* Que feren los qui volgueren viurer mès christianament que lo comù? *R.* Se apartaren en los deserts. *P.* Com los anomenaren? *R.* Monjos, es-à-dir, solitaris. *P.* De qual modo vivian? *R.* Dejunaban tots los dias, treballant ab llurs mans, y pregaban a Deu sens discontinuar.

*Fi de la primera Part.*

M E N O R  
CATECHISME  
HISTORIC,  
SEGONA PART,  
QUI CONTÉ SUMMARIAMENT  
LA DOCTRINA CHRISTIANA.

---

LLISSO PRIMERA.

*De la Fè, de la Esperança y de la Caritat.*

**L**A Doctrina Christiana se redueix à quatre parts: al Symbolò dels Apostols, à la Oraciò Dominical, als Manaments de Deu, y als Sagraments. Lo Symbolò contè lo que avèm de creurer per la fè; la Oraciò Dominical contè lo que devèm demanar ab esperança; los Manaments nos ensenyen lo que avèm de fer per la caritat, es-à-dir, per lo amor de Deu y per sa gracia, laqual rebèm per lo medi dels Sagraments. Doncs tota la Religiò se redueix à aquestas tres virtuts, à la Fè, à la

Esperança y à la Caritat , lasquals virtuts de nosaltres mateixos no podèm las tenir ; es menester que Deu nos las concedesca per sa bondat. Per la Fè creihèm fermament tot lo que Deu ha revelat à sa Iglesia ; la Iglesia es aqueixa junta de Fidels , laqual ha subsistit dez del principi del mon fins à nosaltres. Creihèm tot lo que han ensenyat los Patriarcas , los Prophetas y los Apostols , y que Deu ha testificat y confirmat ab miracles , tant lo que ha estat escrit , com lo qui no ha estat escrit. Deu no pot enganyar-se ; perçò creihèm tot lo que ha dit , encara bè soviny no ho comprengàm. Per la Esperança , aguardàm ab confiança los bens que Deu nos promet , ço es , la gràcia en esta vida , y la vida eterna després de aquesta. Per la Caritat amàm à Deu sobre totas las coses , y à nostre proxim com à nosaltres mateixos. De las tres la Caritat es la mès excellent virtut , y la sola que subsisteix eternament.

*Pregunta.* A quantas parts se redueix tota la Doctrina Christiana ? *Resposta.* A quatre. *P.* Diga-s-les ? *R.* Lo Symbolò dels Apostols , la Oraciò Dominical , los Manaments de Deu , y los Sagaments. *P.* A quantas virtuts se redueix tota la Religiò ? *R.* A tres. *P.*

Digas-las? *R.* La Fè, la Esperança y la Caritat. *P.* Podèm de nosaltres mateixos tenir eixas virtuts? *R.* No, es menester que Deu nos las concedesca. *P.* Que fa la Fè? *R.* Nos fa creurer fermament tot lo que Deu ha revelat à sa Iglesia. *P.* Com sabèm que Deu ha parlat als Homens? *R.* Ho sabèm per sos miracles. *P.* Parquè crehièm lo que nos ha dit? *R.* Perquè no pot enganyar-se ni enganyar-nos. *P.* Que fa la Esperança? *R.* Fa que aguardàm ab confiança los bens que Deu nos promet. *P.* Quals son eixos bens? *R.* La gracia en esta vida, y la gloria en l'altra. *P.* Que cosa es la Caritat? *R.* Lo amor de Deu y del proxim. *P.* Qual d'eixas tres virtuts es la major? *R.* La Caritat.

---

### LLISSO II.

#### *De la Trinitat.*

**A**ssò es lo Symbolò: Jo crech en un Deu, pare tot poderòs, Creador del Cel y de la Terra; y en Jesu-Christ son fill unich, Senyor nostre, lo qual fonch concebut per l'obra del Esprit-Sant, nasqué de la Verge-Maria, patí baix lo poder de Pons-Pilat, fonch crucificat,

mòri , fonch sepultat , baxà en los inferns ;  
 ressuscità en lo tercer dia d'entre los morts ,  
 s'en pujà en los Cels , y està sentat à la dreta  
 de Deu lo pare tot poderós ; de alli ha de  
 venir à judicar los vius y los morts : jo crech  
 en lo Esprit-Sant , la Santa Iglesia Catholica ,  
 la communiò dels Sants , la remissió dels pe-  
 cats , la resurrecció de la carn , la vida eterna .  
 Axi sia .

Creihèm un sol Deu , sobera Senyor de  
 totas las cosas , loqual ha fet tot , conserva  
 tot , y governa tot , y pod fer tot lo que vol .  
 Ell es lo pare de totas las creaturas , puix l'ha  
 produitas y las manté ab una bondat de pare .  
 Però per parlar propriament , ell no es pare  
 sinò de son fill unich , loqual fill es lo seu  
 Verb , es-à-dir , sa paraula interior , altrament  
 dit , la sabiduria que en si mateix ha engen-  
 drada abans totas las creaturas , y per laqual  
 ha fet tot . Aqueix fill es igual al pare , qui lo  
 coneix tant perfet com ell es . Lo pare ama à  
 son fill , lo fill ama à son pare ; y aqueix  
 amor del pare y del fill es lo Esprit-Sant , lo-  
 qual procedeix del un y del altre , y es igual  
 al un y al altre . Hi ha doncs en Deu un Pare ,  
 un Fill , y un Esprit-Sant : lo un dels tres  
 no es l'altre , y cada un dels tres es Deu com

Ios dos altres. Però tots tres no fan sinò lo mateix Deu, perquè no pot aver-hi un sol Deu; altrament no seria soberà

*Pregunta.* Digas lo Symbolò? *Resposta.* Jo crech en un Deu, &c. *P.* Que cosa es Deu? *R.* Es lo soberà Senyor de totas las cosas. *P.* Parquè lo anomenas tot poderós? *R.* Perquè ell ha fet tot y pod tot quant vol. *P.* Parquè lo anomenas pare? *R.* Perquè nos ha creats à tots, nos conserva y nos governa com à sos fills. *P.* Qui es lo verdader fill de Deu? *R.* Es son Verb, sa sabiduria, que ha engendrada en si mateix. *P.* Aquell fill de Deu es igual al pare? *R.* Si, es tant gran y tant perfet com ell. *P.* Deu lo pare no ama à son fill? *R.* Si, y lo fill de Deu ama à son pare. *P.* Com se anomena aqueix amor del pare y del fill? *R.* Lo Esprit-Sant. *P.* De qui procedeix lo Esprit-Sant? *R.* Del pare y del fill. *P.* Lo Esprit-Sant es igual al un y al altre? *R.* Si, los tres son iguals. *P.* Cada un dels tres es distinguit del altre? *R.* Si, puix lo un dels tres nos es l'altre. *P.* Cadahun es Deu? *R.* Si. *P.* No son tres Deus? *R.* No, lo Pare, lo Fill y lo Esprit-Sant son tres lo mateix Deu. *P.* No pod aver-hi més que un Deu? *R.* No; assò es impossible.

## L L I S S O   I I I .

*De la Encarnaciò del Fill de Deu y de la Redempcio del Genero Humà.*

**L**o fill unich de Deu es Jesu-Christ Senyor nostre, es-à-dir, que lo Verb qui era en Deu en lo principi, se ha fet carn, y ha habitat ab nosaltres. Ell era Deu de tota eternitat, y se ha fet Home en lo tems, sens discontínuar de ser Deu, prenent un cos y una anima com nòsaltres. Noobstant assò es una sola persona, lo Verb encarnat; Jesu-Christ, verdader Deu y verdader Home, fonch concebut per l'obra del Esprit-Sant, y nasquè de la Verge-Maria, es-à-dir, que son naixement fonch un miracle; sa santa mare posant-lo al mon, se mantinguè sempre verge, y Jesu-Christ dez del primer instant fonch plè del Esprit-Sant y de la gracia, incapàs de tot pecat, y Sant de si mateix. Lo fill de Deu se feu Home per nosaltres Homens y per nostra salvaciò; per nosaltres patì baix lo poder de Pons-Pilat, fonch crucificat, y morì; en tanta manera nos ha amat, que ha volgut donar sa sang y sa vida per nos rescatar de la servitud del Dimoni.

*Pregunta.* Qui es nostre Senyor Jesu-Christ?  
*Resposta.* Es lo Verb qui se ha fet carn. *P.*  
 Que cosa es lo Verb? *R.* Es lo fill de Deu.  
*P.* Que vol dir que ell se ha fet carn? *R.* Es-  
 à-dir que se ha fet Home. *P.* Succehi en ell  
 alguna mudança? *R.* No, puix continuà de  
 ser Deu com lo era antes, *P.* Te un cos y  
 una anima com nosaltres? *R.* Si, puix es  
 Home perfet. *P.* De qui es fill essent Home?  
*R.* De la Santa Verge Maria. *P.* De qui es  
 fill essent Deu? *R.* De Deu sol. *P.* Lo fill  
 de Deu y lo fill de Maria son dos? *R.* No,  
 es un sol Jesu-Christ. *P.* Parquè se diu que  
 ell fonch concebut per l'obra del Espirit  
 Sant? *R.* Per manifestar que ell ha vingut al  
 mon d'una Verge per miracle. *P.* Que altra  
 cosa vol dir això? *R.* Que ell es Sant natural-  
 ment è incapàs de pecat. *P.* Per qui lo fill de  
 Deu se ha fet Home? *R.* Per nosaltres y per nos-  
 tra salvaciò. *P.* A que ha servit sa passiò y mort?  
*R.* A nos rescatar de la servitud del Dimoni.

## L L I S S O I V.

*De la Baxada de Jesu-Christ en los Inferns,  
 de sa Resurrecció y Ascensiò.*

**D**ESPRÈS que Jesus-Christ fonch mort, son  
 cos fonch posat en lo sepulchre, y sa anima

baxà en los inferns , es-à-dir , en lo lloc de descàns ahont eran los Sants dez del principi del mon . Lo fill de déu los llevà de alli per fer-los entrar en lo paradis . Encara que sa anima fos separada de son cos , la divinitat no se separà ni del cos ni de l'anima : lo mateix fill de Deu es aquell qui fonch sepultat , y aquell qui baxà en los inferns ; ressuscità al tercer dia seguns las Escripturas , es-à-dir , seguns las prediccions de David y de los demès Prophetas ; s'en pujà en lo Cel , y està sentat à la dreta de Deu lo pare tot poderós . Se diu que està sentat , per manifestar que es en un descàns perfet , y que te totà potestat en lo Cel y en la Terra com à verdader Rey y Jutge soberà de tots los Angels y de tots los Homens . La dreta de Deu significa la suprema dignitat de Jesus-Crist , loqual tambè en quant Home essuperior à totas las creaturas .

*Pregunta.* Després de la mort de Jesu-Christ , ahont anà sa anima ? *Resposta.* Baxà en los inferns . *P.* Que dihus ? en lo lloc ahont los damnats estàn atormentats ? *R* No , però en lo lloc de descàns ahont estaban los Sants . *P.* Ningú d'ells encara era en lo Cel ? *R.* Ningú , aguardaban à Jesu-Christ afi que los fés entrar alli . *P.* Lo cos mort de

Jesu-Christ

Jesu-Christ dins lo sepulchre era separat de sa divinitat? *R.* No, era sempre lo cos del fill de Deu. *P.* Parquè se diu que Jesu-Christ patí y ressuscità seguns las Escripturas? *R.* Perquè los Prophetas avian predit tot quant ha succehit à ell. *P.* Com està Jesu-Christ en lo Cel? *R.* Assentat à la dreta de Deu tot poderós. *P.* Deu te una ma dreta y una ma esquerra? *R.* No, assò es per manifestar la gran dignitat de Jesu-Christ. *P.* Parquè se diu que ell està sentat? *R.* Per manifestar que ell es dins lo descàns. *P.* Parquè altra rahò? *R.* Per manifestar que ell es Jutge y Rey.

---

## LLISSOV.

### *Del Judici.*

**P**ER ser Jesu-Christ en lo descàns en lo Cel, no deixa de obrar y de agir per nosaltres, puix per ell rebèm totes las gracies de Deu. Ell es lo soberà Pontifice qui intercedeix per nosaltres, y qui offereix à Deu sens discontinuar lo sacrifici de sa passiò y de sa mort, lo qual sacrifici ha offert una vegada sobre de la creu. Ell governa sa Iglesia per los Pastors, per los

Doctors, y per los demès Ministres, alsquals assisteix de son Esprit-Sant. De alli ha de venir à judicar los vius y los morts. Tot aques mon qui se veu tindrà fi un dia. Tot quant es sobre la terra, sera consumit per lo foch: lo sol y la lluna perdràn sa llum; las estelas cauràn del Cel; la confusió serà en tota la naturaleza; los Angels tocaràn la trompeta, y juntaràn los morts de totas parts, losquals ressuscitaràn è ixiràn de sos sepulchres. Jesu-Christ baxarà del Cel sobre los nubols ab gran majestat; los bons estaràn posats à sa dreta, los mals à sa esquerra; à tots los judicarà seguns llurs obras; cridarà los bons à sa gloria, y precipitarà los mals en lo foch etern. Ningú sab quand eix judici succehira; però es cert que sospindrà à tots.

*Pregunta* Jesu-Christ en lo Cel no ageix per sa Iglesia? *R.* Si, la governa per los Pastors y Sacerdotes. *P.* No es ell mateix Sacerdot? *R.* Si, es lo Soberà Pontifice qui intercedeix per nosaltres. *P.* Qual sacrifici offereix? *R.* Lo mateix que ha offert sobre la creu. *P.* No tornarà més sobre la terra? *R.* Vindrà à judicar los vius y los morts en lo ultim dia. *P.* Que succehirà en aquell ultim dia? *R.* Tot quant es sobre la terra sera cremat. *P.* Y en lo Cel?

*R.* Las estelas cauràn , lo sol y la lluna se obscuriràn. *P.* Que feràn los Angels? *R.* Juntaràn los Homens ab lo so de la trompeta. *P.* De quina manera vindrà Jesu-Christ? *R.* Baxarà sobre de un nubol en gran majestat. *P.* Com judicarà los Homens? *R.* Los judicarà seguns llurs obras. *P.* Quand succehirà aqueix judici? *R.* Ningú ho sab.

---

## L L I S S O VI.

*Del Esprit-Sant.*

**L**o Esprit-Sant es lo amor ò la caritat qui es Deu mateix , es-à-dir , lo amor substancial per loqual lo Pare Etern se ama à si mateix y ama à son fill , y per loqual lo fill ama à son Pare y se ama à si mateix. D'eixa manera lo Esprit-Sant procedeix del Pare y del Fill , y es igual à ells , encara bè sia una persona distincta del Pare y del Fill. Es Deu y Senyor com ells , digne de ser adorat y glorificat ab ells , y li donàm aqueixa honra , dient : Gloria sia al Pare , y al Fill , y al Esprit-Sant , així com era en lo principi , y ara y sempre y per tota la eternitat. Axi sia. Lo Esprit-Sant es lo qui ha parlat per los Prophetas , per los

**Apostols**, per los Evangelistas, y per tots los demès qui han estat inspirats de Deu. Lo anomenàm **Esprit-Sant**, perquè ell es lo qui dona la vida espiritual, la santedat y la gracia, qui nos fa justos y agradables à Deu. Aqueix do del Esprit-Sant es lo amor de Deu infundit en nostres cors, loqual fa que prenèm plaher y gust à conformar-nos à sa voluntat; y quand aqueix plaher es superior à lo de fer nostra voluntat, fèm obras bonas ab que meritàm la vida eterna. Naturalment es impossible que nos agrade sinò lo qui flatta à nostres sentits y convè à nostra inclinaciò; perçò no podèm fer obra bona alguna, sens lo soccorro de Deu, loqual es la gracia y lo do del Esprit-Sant.

*Pregunta.* Que cosa es lo Esprit-Sant?

*Resposta.* Es lo amor qui es Deu mateix.

*P.* De qui procedeix? *R.* Del Pare y del Fill.

*P.* Es igual à ells? *R.* Si, puix es Deu y Senyor com ells.

*P.* De quina manera lo adoràm junt ab lo Pare y lo Fill? *R.* Dient:

Gloria sia al Pare, &c. *P.* Parquè lo anome-

nàm Esprit-Sant? *R.* Perquè nos dona la

santedat, qui es la vida espiritual. *P.* Que

cosa es eix do del Esprit-Sant? *R.* Es lo

amor de Deu que rebèm per sa gracia.

*P.* Que fa en nosaltres eix amor? *R.* Fa que prenèm gust à fer la voluntat de Deu. *P.* Un tal gust es natural à nosaltres? *R.* No. *P.* Naturalment que agrada à nosaltres? *R.* Lo fer nostra voluntat, y contentar nostres sentits. *P.* Com doncs podèm ben obrar? *R.* Per la gracia de Deu y lo do del Esprit-Sant.

---

## LLISSO VII.

### *De la Iglesia.*

**L**A Iglesia es la junta dels Fidels, es-à-dir, de los qui fan professiò de servir al verdader Deu, seguns la verdadera Religiò que ell mateix ha ensenyada. La Iglesia es una, santa, catholica, apostolica. Es una, perquè es una societat ben ordenada, es un cos del qual Jesu-Christ es lo cap; de eixa manera no pod ser dividida. Los qui se separan d'ella, com son los Heretges y los Schismatics, estàn fora; y perçò no fan una altra Iglesia, estàn aquests com un bras ò un altre membre separat del cap. Los Heretges son aquells qui ensenyan una doctrina altra que la de la Iglesia. Los Schismatics, aquells qui volen fer un cos à part. La Iglesia es santa per sa doctrina,

per sos sagaments, per són cap , qui es Jesu-Christ , per molts de sos membres , perquè no tots son sants. La Iglesia sobre la terra es mesclada de un gran numero de mals , y la separaciò de aquestos no se fera sinò en lo judici final. La Iglesia es catholica , es-à-dir , universal , perquè se estè en tots los tems y en tots los llocs. La Iglesia es la mateixa qui ha continuat d'esser dez de Adam , Noë , Abraham , y los demès Patriarchas fins à Moysès. Dez de Moysès , los Summos Pontifices de la descendencia de Aaron son germà , han continuat fins à Jesu-Christ ; y dez de Jesu-Christ , sabèm tota la continuaciò dels Papas , successors de Sant-Pere. La Iglesia se estè en totes las parts de la terra , y en tot lloc professa la mateixa fè y usa dels mateixos sagaments. Se anomena apostolica , perquè conserva la doctrina dels Apostols , y que la continuaciò de sos Pastors puja fins als Apostols , particularment en la Iglesia de Roma , ahont presideix lo cap visible de la Iglesia universal.

*Pregunta.* Que cosa es la Iglesia ? *Resposta.* Es la junta dels Fidels baix de un mateix cap . *P.* Qui son los Fidels ? *R.* Los qui professan la verdadera Religiò . *P.* Qual es la verdadera

Religiò? R. La que Deu mateix ha ensenyada.  
P. Quals son los senyals de la verdadera Iglesia? R. Son aquestos: es una, santa, catholica y apostolica. P. Com es una? R. Perquè està unida baix de un sol cap. P. Qui es son cap? R. Jesu-Christ. P. No te també un cap visible sobre la terra? R. Si, lo Papa, successor de Sant-Pere. P. Qui son los Heretges? R. Los qui ensenyan una doctrina altra que la de la Iglesia. P. Qui son los Schismatics? R. Los qui volen fer una Iglesia à part. P. Com es santa la Iglesia? R. Per sa doctrina, per sos sagraments, per son cap, qui es Jesu-Christ. P. Son Sants tots los membres de la Iglesia? R. No, es mesclada de bons y de mals fins en lo dia del judici. P. Que vol dir Iglesia catholica? R. Vol dir Iglesia universal. P. Com es universal? R. Perquè se estè en tots los tems dez de la creaciò del mon. P. Se estè també en tots los llocs? R. Si, la Iglesia es la mateixa en tot lo mon. P. Que vol dir apostolica? R. Es per manifetar que conserva la doctrina dels Apostols. P. Que altra cosa? R. Que los Pastors son los successors dels Apostols.

**L L I S S O   V I I I .**

*De la Communiò dels Sants.*

**L**A Communiò dels Sants no solament es la participaciò de la Santa Eucaristia , mès tambè es generalment la comunicaciò de tots los bens espirituals entre tots los membres de la Iglesia. No s'èm tots sinò un mateix cos, encara que tingàm varias funcions , com son las de ensenyar, de governar, de servir , de la mateixa manera que las parts del cos humà tenen varios usos. Tots los qui estàn en la Iglesia en estament de gracia , se aprofitan de totes las pregaris y demès bonas obras qui se fan en ella : los qui son fora de la Iglesia, es-à-dir, los excommunicats , no participan d'ellas mès que los infidels. La Iglesia te lo dret de excommunicar tots aquells qui han comès grans pecats , delsquals no volen fer penitencia. Hi ha communiò entre la Iglesia triumphant qui està en lo Cel , y la Iglesia militant qui pelea sobre la terra. Los Sants nos ajudan de llurs pregaris, encara mès després de llur mort que abàns. Las animas qui estàn en purgatori, poden tambè se apro-

fitar

fitar de la communiò dels Sants; perçò es cosa util fer pér los morts pregaris, almoynas, y altras bonas obras.

*Pregunta.* Que cosa es la communiò dels Sants? *Resposta.* Es la communiò de tots los bens espirituals en la Iglesia. *P.* D'ahont ve eixa communiò? *R.* De que tots som los membres de un mateix cos. *P.* Qui son los qui participan d'ells? *R.* Tots los qui estàn en la Iglesia. *P.* Los excommunicats poden participar d'eixos bens? *R.* No mès que los infidels. *P.* Qui son los que la Iglésia excomunica? *R.* Los qui han comès grans pecats delsquals no volen fer penitencia. *P.* La communiò dels Sants se estè fins en lo Cel? *R.* Si, los Benaventurats nos assisteixen de llurs pregaris. *P.* Se estè tambè en lo purgatori? *R.* Si, podèm aliviar las animas qui estàn allí. *P.* De quina manera podèm las socorrer? *R.* Ab pregaris, almoynas y las bonas obras.

---

## LLISSO IX.

### *De la Remissió dels Pecats.*

**N**o hi ha remissió dels pecats sinò en la Iglesia catholica, y assò es una continuaciò o consequencia de la communiò dels Sants.

Essent membres de Jesu-Christ , participàm  
de sos merits infinit ; y com ell es Deu , te  
lo poder de remettrer los pecats , loqual po-  
der ha communicat à sos Apostols , dient-lis :  
**R**ebeu lo Esprit-Sant ; à aquells de qui aureu  
remès los pecats , seràn remesos ; y à aquells  
de qui los aureu retinguts , seràn retinguts.  
Dels Apostols aqueix poder ha passat à los  
qui son ordenats Sacerdots ; y d'eix modo se  
ha continuat fins à nosaltres. La remissió dels  
pecats se fa primerament en lo baptisme , qui  
los esborra tots , tant lo pecat original en  
loqual naixim , com à fills de Adam , com los  
pecats que cadahù comet , y qui se anomenan  
pecats actuals. Després del baptisme , hi ha  
encara un remey , qui es lo sagrament de la  
penitencia , necessari per los pecats mortals ,  
y sempre util per los pecats venials. Lo pecat  
mortal es lo qui fa perdrer la gracia de Deu ,  
y'ns fa dignes de la mort eterna , com lo ho-  
micidi , lo adulteri , lo lladronici. Lo pecat  
venia les lo qui enterament no apaga la caritat ,  
com una mentida leva qui no danya à algù ,  
una petita desmazia en lo menjar , una  
petita distracciò en la pregari. Mès facil es  
alcansar lo perdo d'estos pecats ; ans lo minim  
pecat es sempre un mal molt gran.

*Pregunta.* Se pod alcansar la remissió dels pecats fora de la Iglesia catholica? *Resposta.* No, puix no se alcansa sinò per Jesu-Christ. *P.* A qui ha communicat eix poder? *R.* A sos Apostols. *P.* Dels Apostols à qui ha passat? *R.* Als Bisbes y als Sacerdots. *P.* Per quals Sagraments los pecats son remesos? *R.* Per lo baptisme y la penitencia. *P.* Que cosa es lo pecat original? *R.* Es lo que tenim quand venim al mon. *P.* Que cosa es lo pecat actual? *R.* Es lo que fem nosaltres quand pecàm. *P.* Que es lo pecat mortal? *R.* Lo qui merita lo infern. *P.* Que es lo pecat venial? *R.* Lo qui nos fa enterament perdrer la gracia de Deu. *P.* Com se alcansa lo perdo del pecat mortal? *R.* Per lo Sagrement de la penitencia. *P.* Y del pecat original? *R.* Per lo baptisme, qui esborra tot genero de pecats. *P.* Lo pecat venial se deu molt temer? *R.* Si, puix lo minim pecat es un grandissim mal.

---

## LLISSO X.

*De la Resurrecció y de la Vida Eterna.*

**N**o avèm de servir à Deu dins la esperança de ser ditchosos en esta vida, ahont sovinç

los mals estàn en la prosperitat, y los bons en la suffrença. Tota nostra esperança es després de la mort. Creihèm que nostras animas no moren, y que nostres cossos mateixos, després de aver estat corromputs y dissipats, seràn un dia restablits per la omnipotència de Deu, y juntats de nou à nostras animas per no ser maymès separats d'ellas. Assò es lo que anomenàm la resurrecció de la carn. En lo ultim dia, los morts ressuscitaràn per compareixer al judici ab llurs propis cossos. La vida eterna serà la recompensa dels bons; la mort eterna serà la pena dels mals. La vida eterna es comparada en la Escriptura à un convid ò unas nupcias, per representar la alegria d'ella. Tambè es anomenada un realme, per manifestar que los Sants estàn de molt mès ditchosos en lo Cel, que no los Reys sobre la terra. Lo nom de paradis significa un hort delicios, però la verdadera ditcha dels Sants es lo veurer al descubert à Deu, qui es la bellesa y la bondat soberana. Al contrari los damnats estàn en lo infern, qui es una preso horrenda, un lloc de tenebras, ahont son cremats de un foch qui no se apagarà, y ruegats de un verm qui no morirà, es-à-dir, del remordiment de llur conscienc-

cia. Allí son los plors y los cruximents de dents , es-à-dir , la tristesa , lo desespero , y la rabia.

*Pregunta.* Avèm de esperar ser ditchosos en esta vida ? *Resposta.* No , sols després la mort. *P.* Moren nostras animas ab nostros cossos ? *R.* No , ellas son immortals. *P.* Y nostres cossos moren per sempre ? *R.* No , solament fins à la resurrecció. *P.* Com se ferà la resurrecció ? *R.* Tots los morts pendrà de nou los mateixos cossos que tenian durànt llur vida , per ser presentats al judici de Deu. *P.* Que esdevindràn després del judici ? *R.* La si dels bons serà la vida eterna. *P.* Y la si dels mals ? *R.* Serà la mort eterna. *P.* Que cosa es la vida eterna ? *R.* Es lo descàns y la alegria del paradis. *P.* Que cosa es lo Realme dels Cels ? *R.* Es la mateixa cosa. *P.* En que consisteix la ditcha dels Sants ? *R.* En veurer à Deu. *P.* Que cosa es la mort eterna ? *R.* Es lo supplici del infern. *P.* Quals tormentos hi ha allí ? *R.* Las tenebras , lo foch y los remordiments de la consciencia.



## L L I S S O X I.

*De la Oraciò Dominical.*

**L**A oraciò dominical es aquesta: Pare nostre, qui estau en los Cels, sia sanctificat lo vostre nom; vinga à nosaltres lo vostre regne; se fassee la vostra voluntat aixi en la Terra com se fa en lo Cel; lo nostre pa de cada dia doneu-nos en lo dia de vuy, y perdoneu-nos las nostras culpas aixi com nosaltres perdonàm à nostres deutors; no permetau que nosaltres caigàm en la tentaciò; ans deslliureu-nos del mal. Aixi sia.

No dièm pare meu... doneu à mi... per manifestar que pregàm no solament per nosaltres, però tambè per tota la Iglesia. Anomenàm Deu pare nostre, perquè ell es delqual tenim la vida, tot quant som y tot quant avèm, y perquè sa gracia nos fa los germans de Jesu-Christ, unich fill seu. Ell es per tot; però anomenàm los Cels, perquè aquests declaran principalment sa gloria. Son nom es sanctificat, quand las creaturas lo honran del modo qui es degut à ell; ans es deshonrat per los pecats, principalment dels Christians, qui fan la verdadera Religiò

despreciable als infidels. Lo Realme de Deu es la vida eterna , que esperàm després de la mort , y la gracia qui nos encamina à ella , y qui fa que lo pecat no regne en nosaltres. La voluntat de Deu seria feta en la Terra com en lo Cel , sinò seguiam la nostra voluntat , y si eram somesos à Deu , com lo son los Angels y los Benaventurats ; puix la nostra voluntat sempre es mala , quand no es conforme à la voluntat de Deu.

*Pregunta.* Digas la oraciò dominical ?  
*Resposta.* Pare nostre , &c. *P.* Parquè no dius pare meu ? *R.* Perquè no prego à Deu per mi solament. *P.* Com Deu es ton pare ? *R.* Perquè ell es lo qui me ha fet tot quant so. *P.* No ets son fill de una altra manera ? *R.* Si , lo so per sa gracia , essent germà de Jesu-Christ. *P.* Parquè dius que està en los Cels mès prest que en altras parts ? *R.* Perquè los Cels manifestan millor sa gloria. *P.* De quina manera lo nom de Deu es sanctificat ? *R.* Per la honra que donan à ell sas creaturas. *P.* Que cosa es lo Realme dels Cels ? *R.* Es la vida eterna. *P.* Com es que sa voluntat se fa sobre la terra ? *R.* Quand sa gracia regna en nosaltres. *P.* Es bona la nostra voluntat sens que sia conforme à la voluntat de Deu ?

*R.* No , no pod ser sinò mala. *P.* Per qui es feta la voluntat de Deu en lo Cel? *R.* Per los Angels y los Benaventurats.

---

## LLISSO XII.

*Continuaciò de la Oraciò Dominical.*

**L**o pa de cada dia significa lo manteniment de cada dia , y totas las cosas necessarias per la conservaciò de la vida. Tots los Homens han de regoneixer que de Deu tenen llur subsistencia , tant bè los richs com los pobres , y tots los dias avèm de comensar de nou à demanar lo nostre pa , perquè la nostra necessitat comensa de nou tots los dias. Aqueix pa significa tambè lo aliment espiritual de nostras animas , es-à-dir , la paraula de Deu , la gracia y la eucaristia. Demanàm à Deu lo perdo de nostras culpas , perquè tots som peccadors , y tots los dias cometèm per lo menos faltas petitas , qui no deixan de ser molt perillosas. Consentim à que Deu no'ns perdone , si nosaltres no perdonàm als altres. Per prevenir los pecats , pregàm à Deu que aparte las tentacions qui nos incitan à ells , y finalment qu'en deslliure de qualsevol mal ,

particularment

particularment dels assalts del Dimoni, qui es lo mal.

*Pregunta.* Que cosa es lo nostre pa de cada dia? *Resposta.* Totas las cosas necessarias à la vida. *P.* Que vol dir de cada dia? *R.* Vol dir que necessitam de ell tots los dias. *P.* Que altra cosa significa aqueix pa? *R.* Lo aliment espiritual. *P.* Que cosa es? *R.* La paraula de Deu, la gracia, lo cos de Jesu-Christ. *P.* Cometan pecats tots los Homens? *R.* Si, tots son peccadors. *P.* Devem perdonar als altres? *R.* Si, si volèm que Deu nos perdone. *P.* Que cosa nos incita al pecat? *R.* La tentaciò. *P.* Com podem resistir à la tentaciò? *R.* Per la gracia de Deu. *P.* Qui es lo mal? *R.* Lo Dimoni.

---

## LLISSO XIII.

### *De las otras Oracions.*

**D**ESPRÈS del *Pare nostre*, las oracions la mès ordinarias dels Christians, son lo *Crec en un Deu*, per honrar à Deu ab la declaraciò de la nostra fè; lo *Jo peccador*, per demanar-li perdo de nostres pecats; y la *Deu vos salve, Maria*, per honrar à la Santissima Verge y

demanar-li sa intercessió. Tots los Christians han de saber eixas oracions, y las dir per lo menos tots los días al matí y à la tarda. Deuen també assistir, tant quant poden, al Offici public de la Iglesia, lo qual est compost principalment de psalmos de David, y dividit en set horas differents, lasquals son : Vespertas, Completas, Matinas, Prima, Tercia, Sexta, Nona. Es menester també applicar-se à las oracions que los Sacerdotes diuen celebrant la Missa, donant lo baptisme y demés sagaments, benehint l'aigua, y à totes las altres benediccions ecclesiasticas. Però no es pregar à Deu, lo sol escoltar ò pronunciar paraulas, si lo esprit note applicació y attenció à elllas. Lo compendi de totes las oracions y de tota la Doctrina Christiana, es lo Senyal de la Creu; invocàm à Deu, dient : En nom. Anomenant lo Pare, lo Fill y lo Esprit-Sant, confessàm lo mysteri de la Trinitat; y formant la creu ab la ma, indicàm lo mysteri de nostra Redempció, y per consequencia, lo de la Encarnació.

*Pregunta.* Quals son las oracions més ordinarias dels Christians? *Resposta.* Lo Pare nostre, la *Deu vos salve, Maria*, lo *Crech en un Deu*, lo *Jo peccador*. *P.* Digas la *Deu vos*

olve, Maria? R. Deu vos salve, Maria, plena  
de gracia, lo Senyor es ab vos, benehida sou  
vos entre totas las Donas, y benefit es lo fruit  
del vostre sant ventre, Jesus. Santa Maria, mare  
de Deu, pregueu per nosaltres peccadors, ara  
yen la hora de la nostra mort. Aixisia. P. Digas  
lo *Jo peccador?* R. Jo peccador, confesso à  
Deu, pare tot poderòs, à la gloriosa sempre  
Verge-Maria, al benaventurat S. Miquel Ar-  
changel, al benaventurat S. Joan-Baptiste,  
als Sants Apostols, S. Pere y S. Pau y à tots  
los Sants, y à vos Pare, que he peccat en mal  
pensant, en mal parlant, en mal obrant, y  
de tots mos pecats, dich à Deu: ma culpa,  
per ma culpa, mia es la gran culpa; y per  
lo tant jo prego à la gloriosa sempre Verge-  
Maria, al benaventurat S. Miquel Archangel,  
al benaventurat S. Joan-Baptiste, als Sants  
Apostols S. Pere y S. Pau y à tots los Sants,  
y à vos, Pare, que pregueu per mi à Deu  
nostre Senyor. P. Dir lo *Crech en un Deu*, es  
pregar à Deu? R. Si, puix es sanctificar son  
nom. P. Que cosa es la *Jo peccador?* R. Es  
una confessió de nostres pecats. P. A que  
serveix eixa confessió? R. A alcansar lo perdo  
d'ells. P. A que serveix la *Deu vos salve,*  
*Maria?* R. A demanar las pregaris de la Santa

Verge. *P.* En qual tems se deuhén dir eixas quatre pregaris? *R.* Tots los dias matí y tarda. *P.* De que es compost l'Offici de la Iglesia? *R.* Principalment dels psalmos de David. *P.* En quals horas es dividit? *R.* En Vespresa, Completas, Matinas, Prima, Tercia, Sexta, Nona. *P.* Basta dir las paraulas per pregat à Deu? *R.* No, es menester que l'esprit sia attent. *P.* Qual es lo compendi de totas las oracions y de tota la Doctrina Christiana? *R.* Lo Senyal de la Creu. *P.* Que indican las paraulas? *R.* Que creihèm la Trinitat y que la invocàm. *P.* Que significa lo moviment de la mà? *R.* Que creihèm la Encarnaciò y la Redempcio per la creu de Jesus Christ.

---

## LLISSO XIV.

*Del Decalogò.*

**L**o Decalogò ò los deu Manaments que Deu donà als Israélitas en lo desert, son aquestos: **Lo primer.** Altra Deu no tindràs sind à mi, ningun idol, ninguna imatge feràs per l'adorar. **Lo II.** Lo nom de Deu envà no pendràs. **Lo III.** Recorde't de sanctificar lo dia del descàns. **Lo IV.** Honres à ton pare y à ta

mare , afi que viscas llarg tems. Lo V. No mataràs. Lo VI. Adulteri no cometràs. Lo VII. No robaràs. Lo VIII. Fals testimoni no llevaràs contre ton proxim. Lo IX. Sa muller no desitjaràs. Lo X. Sos bens no desitjaràs. Per altra manera estan exprimits ab estas paraulas : Lo primer. Es amar y adorar à Deu sol. Lo II. No juraràs lo sant nom de Deu envà. Lo III. Sanctificaràs las festas. Lo IV. Honraràs pare y mare. Lo V. No mataràs. Lo VI. Luxuriòs no seràs. Lo VII. No furtaràs. Lo VIII. No llevaràs fals testimoni , ni mentiràs. Lo IX. No desitjaràs la muller de ton proxim. Lo X. No desitjaràs los bens de ton proxim. Estos deu Manaments se clouhen en dos , ço es : Amar à Deu sobre totas las cosas , y al proxim com à si mateix. Qualsevol Home es nostre proxim.

*Pregunta.* Que cosa es lo Decalogò? *Resp.* Los deu Manaments de Deu. *P.* Degas-los? *R.* Lo primer. Es amar , &c. *P.* Qual es lo primer Manament? *R.* Adorar à Deu sol , y amar-lo sobre totas las cosas. *P.* Lo segon? *R.* No juraràs lo sant nom de Deu envà. *P.* Lo tercer.? *R.* Sanctificaràs las festas. *P.* Lo quart? *R.* Honraràs pare y mare. *P.* Lo quint? *R.* No mataràs. *P.* Lo sizè? *R.* Luxuriòs no se-

ràs. *P.* Lo setè? *R.* No furtaràs. *P.* Lovuitè? *R.* No llevaràs fals testimoni, ni mentiràs. *P.* Lo novè? *R.* No desitjaràs la muller de ton proxim. *P.* Lo dezè? *R.* No desitjaràs los bens de ton proxim. *P.* Qui es nostre proxim? *R.* Tots los Homens. *P.* A quants se poden reduir estos Manaments? *R.* A Dos. *P.* Quals son *R.* Amar à Deu sobre totas las cosas, y al proxim com à si mateix.

---

## LLISSO X V.

### *Dels tres primers Manaments.*

**L**o primer Manament nos mana de honrar à Deu, com à nostre Creador y nostre soberà Senyor; y assò es lo qui se anomena adorarlo. Honràm à ell per la fe, creihent fermament tot lo que ell ha ensenyat à sa Iglesia; per la esperança, aguardant ab confiança los bens que ell nos ha promesos; per la caritat, amant-lo de tot nostre cor, y observant sos Manaments. Devèm doncs obeir à Deu, pregar-lo frequemment, no honrar à altras criaturas sinò per respecte à ell, y no honrar-lo à ell mateix sinò del modo que lo te manat en la verdadera Religiò. Lo segon Manament

prohibeix lo jurament , sinò es en justicia , ò per fer algun altre jurament solemne . Prohibeix tambè lo blasphemar , es-à-dir , lo parlar ab menspreu de Deu-ò dels Sants . Lo tercer Manament mana de sanctificar lo dia del descàns , es-à-dir , lo Diumenge , en memoria de la creaciò del mon y de la resurrecció de Jesu-Christ ; devèm emplear aqueix dia en pregar à Deu , en instruir-nos de la Religiò , en fer bonas obras , y en evitar tot treball no absolutament necessari .

*Pregunta.* Que cosa es adorar à Deu ? *Resp.* Es honrar-lo com à nostre soberà Senyor . *P.* Com honràm à Deu ? *R.* Per la fè , la esperança y la caritat . *P.* Com manifestàm que amàm à Deu ? *R.* Observant sos Manaments . *P.* Es licit honrar à las creaturas ? *R.* Si , per respecte à Deu . *P.* Es licit jurar ? *R.* No , sinò es en justicia ò solemnement . *P.* Que cosa es una blasphemia ? *R.* Es una paraula de menspreu contra Deu ò los Sants . *P.* Qual es entre nosaltres lo dia del descàns ? *R.* Es lo Diumenge . *P.* En que se deu emplear ? *R.* En pregar à Deu . *P.* Y en que altra cosa ? *R.* En instruir-se de sa Religiò . *P.* Que se deu evitar ? *R.* Lo treball y lo pecat .

## L L I S S O X V I.

*Del quart, del quint, del sizè Manament.*

**L**o quart Manament mana als fills y fillas, de honrar llurs pares y mares, de escoltar llurs instruccions, de obeir à llurs manaments, de se aprofitar de llurs correccions, de servir-los y ajudar-los en totas las cosas. Las menors faltas contre los pares y mares, son graves pecats. Se deuen tambè respectar y honrar à nostres pares espirituals, es-à-dir, als Bisbes, als Sacerdots, als Pastors, als Mestres qui'ns ensenyan. Se deuen honrar y temer als Governadors, considerant que Deu es lo qui los ha establerts sobre de nos-altres. Lo quint Manament prohibeix de matar, de ferir algù, de injuriar-lo, de venjar-se, de aborrir à algù, de voler-li mal, y de entregar-se à la ira. Lo sizè Manament prohibeix tot genero de accions impuras, de tocaments, de paraulas deshonestas; y tambè devem apartar de ellas nostres pensaments, fugir las malas companyas, la ociositat y lo regalat menjar, despreciar las vestiduras magnificas y los adornos. Nostres cossos son los

temples

temples del Esprit - Sànt, losquals no se deuheu prophanar.

*Pregunta.* Com se deuhen honrar los pares y mares? *Resposta.* Aprofitant-se de llurs instruccions, y obeint à ells. *P.* Es gran mal irritar-los? *R.* Si, lo pecat es gran. *P.* Qui son nostres pares espirituals? *R.* Los Bisbes, los Sacerdots, y tots aquells qui'ns ensenyan. *P.* A que altra cosa nos obligaeix Manament? *R.* A obeir als Governadors. *P.* Lo Manament qui prohibeix de matar, prohibeix tambè de ferir à algù? *R.* Si, y tambè de injuriar à algù. *P.* Es licit venjar-se ó aborrir à algù? *R.* No; à ningù se deu aborrir. *P.* Baix lo nom de adulteri que cosa es prohibida? *R.* Totas las accions deshonestas. *P.* Los mirars impurs son tambè prohibits? *R.* Si, los mirars, las paraulas y los pensaments. *P.* Que se deu fer per evitar eix pecat? *R.* Fugir la ociositat y las malas companyas.

## LLISSO XVII.

*Dels quatre ultims Manaments.*

**L**o setè Manament prohibeix de pender lo bè dels altres, sia de una manera amagada y

per artifici , sia per forsa y al descubert , de la mateixa manera que no voldriam que los altres nos prenguessen lo nostre. Si avèm près alguna cosa , la devèm restituir , sens que lo pecat no'ns seria perdonat. Si necessitam de alguna cosa , es menester guanyar-la ab nostre treball , ò demanar-là en almoyna. Lo vuitè Manament prohibeix de dir fals testimoni en justicia , de accusar falsament à algù , de publicar lo mal dels altres lo qual no està conegit , sinò es quand es necessari dir-lo per major bè. Prohibeix tambè tot genero de mentidas , principalment la que causa dany à algù. Lo novè prohibeix de desitjar plaher algun deshonest fora del matrimoni , y tambè de entretenir-se voluntariament en eixos pensaments. Lo dezè prohibeix de desitjar lo bè dels altres , sinò es per lo adquirir legitimament , de la mateixa manera que voldriam que desitjassen lo nostre. Los mals desitgs son la font de tots los pecats ; y no obràm mal , sinò per lo amor desordenat del honor , del diner ò del plaher.

*Pregunta.* Parquè no es licit pender lo bè dels altres? *Resposta.* Perquè no voldriam que los altres prenguessen lo nostre. *P.* Es cosa mala lo pender ab astucia? *R.* Si , puix assò es robar. *P.* Es licit retenir lo qui ha estat

prés? R. No, se ha de restituïr lo més prest. P. Lo fals testimoni no es prohibit sinò en justicia? R. Sempre es prohibit de accusar los innocents. P. Es licit parlar del mal que algú ha fet? R. No, sinò hi ha gran necessitat de dir-lo. P. Es licit mentir? R. No; sempre la veritat se ha de dir. P. Que prohibeix lo novè Manament? R. Lo desitg dels plahers deshonestos. P. Lo dezè? R. Lo desitg del bè dels altres. P. Parquè eixos desitgs estan prohibits? R. Perquè son la font y lo origen de la major part dels pecats.

---

## LLISSO XVIII.

*Dels tres primers Manaments de la Iglesia.*

**L**a Iglesia es mare nostra; perçò estam obligats à obeir à ella, y à observar los Manaments que nos fa, per fer-nos observar més facilment los Manaments de Deu. De ordinari se refereixen six Manaments de la Iglesia, losquals son: Lo primer. Es odir missa cumplida los Diumenges y festas manadas. Lo segon. Es confessar per lo menos una vegada en l'any. Lo tercer. Es combregar en tems de pascua florida. Lo quart. Es sanc-

tificar las festas de manament. Lo quinto. Es dejunar la quaresma y en altres dias de manament. Lo sizè. Es abstenir-se de menjar carn los divendres y dissaptes. Lo primer Manament es odir missa. Sinò podèm assistir à tot l'offici ni à la missa solemne en los dias consagrats à Deu, la Iglesia vol que odiràm per lo menos una missa basa enterament y ab gran attenció. Lo segon, es confessar tots sos pecats à son propri Sacerdot, per lo menos una vegada en lo any. Es cosa rara que se passe tant llarg temps sens que tingàm necessitat de penitencia; y aquells qui després de aver comès grans pecats no cercan à entrar de nou en la gracia ab Deu, no mereixen lo nom de Christians. Lo tercer, es rebrer la santa Communió del cos de Jesu-Christ, per lo menos una vegada en lo any, cerca las festas de pascua, cadahun en sa parochia: es molt bo combregar més freqüentment; y la Iglesia desitjaria que en cada missa tots los assisténs combregassen. Estos dos Manaments no son obligatoris antes de la edat de discreció, en lo qual som capaços de discernir lo bè y lo mal.

*Pregunta.* Parquè se deuen observar los Manaments de la Iglesia? *Resposta.* Perquè la Iglesia es la mare nostra. *P.* Digas sos

Manaments? R. Lo primer, es odir missa, &c.  
 P. A que estàm obligats en los Diumenges  
 y Festas per lo menos? R. A odir la missa.  
 P. Basta assistir à la missa? R. No, es me-  
 nester à las horas pregar à Deu ab attenció.  
 P. Es una obligació nostra lo confessar alguna  
 vegada? R. Si, per lo menos una vegada en  
 lo any. P. Parquè assò? R. Perquè no viscàm  
 en lo pecat en tems desmaziat. P. Avèm de  
 combregar freqüentment? R. Si; es lo que de-  
 sitja la Iglesia. P. Però à que estàm obligats  
 per son Manament? R. A combregar per lo  
 menos una vegada en lo any. P. En qual  
 tems? R. En lo tems de la pascua. P. En  
 qual edat estos dos Manaments son obliga-  
 toris? R. Quand comensàm à discernir lo  
 bèle y lo mal.

---

## LLISSO XIX.

*Dels tres altres Manaments de la Iglesia.*

**A**més dels Diumenges, hi ha molts días  
 consagrats à Deu, losquals anomenem festas,  
 y en que fem la memoria dels mysteris de la  
 Religió ò de alguns Sants. Las dos principals  
 festas son la Pascua y Pentecostès. Pascua

es lo dia de la resurrecció de Jesu-Christ. Pentecostès es lo dia de la vinguda del Esprit-Sant. Nadal es lo dia del naixement de Jesu-Christ. Los Tres Reys ó la Epiphania, es lo dia que fonch adorat per los Magos, que anomenàm los Tres Reys. Hi ha també moltes festas en honra, de la Verge Santissima, de S. Joan-Baptiste, dels Apostols, y de alguns altres Sants, seguns las costums de las Iglesias. A cada festa devèm ser molt cuidadosos de instruir-nos del mysteri ó de la historia del Sant. Lo quint Manament de la Iglesia es dejunar la Quaresma entera, las Temporas y las Vigilias. La Quaresma es de quaranta dias antes de Pascua, per prepararnos à ella. Las Temporas son las quatre estacions del any, en cada una d'ellas dejunàm tres dias en una semmana. Las Vigilias son los dias antes de certas festas. Lo dejuni consisteix en no menjar antes de mitg dia, y en no fer més que un menjar. Lo sizè Manament es absténir-se de menjar carn al divendres y dissapte, en memoria de la passió y sepultura de nostre Senyor. La mateixa abstinencia se observa tots los dias de dejuni.

*Pregunta.* Que son las festas? *Resp.* Dias consegrats à Deu. *P.* Per qual causa? En me-

moria dels mysteris ò dels Sants. *P.* Quals son las dos principals? *R.* La Pascua y Pentecostès. *P.* Que cosa es la Pascua? *R.* Lo dia de la resurrecció de nostre Senyor. *P.* Y Pentecostès? *R.* Lo dia de la vinguda del Esprit-Sant. *P.* Que cosa es Nadal? *R.* Lo naixement de nostre Senyor. *P.* Y la Epiphanía? *R.* L'adoració dels Magos ò dels Reys. *P.* De que nos devèm instruir los dias de festa? *R.* Del mysteri ò de la historia del Sant. *P.* De que serveix la Quaresma? *R.* Per preparar-nos à la Pascua. *P.* Que son las Temporas? *R.* Tres dias de dejuni en cada una de las quatre estacions del any. *P.* Com devèm dejunar? *R.* No fent més que un menjar, loqual ha de ser després de mitg dia. *P.* Parquè se observa la abstinencia de la carn los divendres y dissaptes? *R.* En memoria de la passió de nostre Senyor.

---

## LLISSO XX.

### *Dels Sagaments.*

No podèm cumplir los Manaments de Deu ab nostras proprias forses; sa gracia nos es necessaria, y la dona à nos altres ordinaria-

ment per medi de cert<sup>s</sup> senyals sensibles que anomenàm Sagraments. D'eixa manera, en lo Baptisme al mateix temps que l'aigua neteja lo cos al defora, la gracia purifica l'anima per dedins. Qualsevol qui ha rebut un Sagrament ab la fè y las altras dispositions necessarias, està segur, tant com lo podèm estar en esta vida, que te la gracia de Deu, la qual es lo major de tots los bens. Jesu-Christ es lo qui ha instituit tots los Sagraments, per applicar-nos à cada un en particular los merits de sa sang y de sa mort, y ha instituit alguns per totes las necessitats de la vida espiritual. Lo Baptisme nos la dona, y'ns fa naixer de nou per l'aigua y lo Esprit-Sant. La Confirmaciò nos la augmenta y nos fortifica. La Eucaristia nos alimenta y nos mantè. La Penitencia cura las malalties espirituals. La Extrema-Uncció nos fortifica en l'article de la mort. L'Ordre dona à la Iglesia Ministres per governar-là y servir-là. Lo Matrimoni dona à ella subjectes per fer-la durar tant com lo mon. Aqueixos son los set Sagraments.

*Preguntà.* Que son los Sagraments? *Resp.* Son senyals sensibles de la gracia de Deu. *P.* La gracia de Deu nos es necessaria? *R.* Si, puix sens la gracia no podèm obrar algun b.<sup>e</sup>

P. Es doncs un gran b e lo rebrer los Sagaments? R. Es lo major b e d'esta vida. P. Qui ha instituit los Sagaments? R. Nostre Senyor Jesu-Christ. P. Parqu e los ha instituits? R. Per nos aplicar los merits de sa sang. P. Quants Sagaments hi ha? R. Set. P. Diga-los? R. Lo Baptisme, la Confirmaci , la Eucaristia, la Penitencia, la Extrema-Uncci , l'Ordre y lo Matrimoni.

## LLISSO XXI.

### *Del Baptisme.*

**N**INGU pod entrar en lo Realme de Deu, sens naixer de nou per l'aigua y lo Espirit-Sant: puix tots los Homens moriren en Adam per lo pecat original; y tots los qui son batejats, reben la vida en Jesu-Christ. Lo Baptisme es doncs necessari a tots, sens esclouer als infants qui acaban de naixer; y si se bateja una persona en la edat de rah , tots sos pecats ser n perdonats, tant los que ha comesos, com lo que ha portat quand nasqu . Però es menester que sia ben instruida en la Religi , que la crega, que la professe publicament,

que renuncie à satanas, à sas obras y à sas pompas, que prometa mudar de vida y observar los Manaments de Deu. Si lo qui reb lo Baptisme es un infant, lo Padri y la Madrina qui lo presentan al Baptisme, responen y prometen per ell. Lo Baptisme se fa escampant aigua sobre aquell qui se bateja, y dient al mateix tems : Jo te batejo en nom del Pare, y del Fill y del Esprit-Sant; loqual se deu fer, quant es possible, en la Iglesia per un Sacerdot, y ab totas las ceremonias. Però en cas de necessitat, tothom pod batejar, y en tot lloc. L'aigua basta ab las paraulas. Lo Baptisme no se reïtera, y ningú lo pod rebrer més de una vegada.

*Pregunta.* Es necessari lo Baptisme? *Resp.* Si, per entrar en lo Realme de Deu. *P.* De quina manera se administra lo Baptisme? *R.* Escampant aigua sobre lo qui reb lo Baptisme y dient certas paraulas. *P.* Quals paraulas? *R.* Jo te batejo en nom del Pare, y del Fill y del Esprit-Sant. *P.* Que fa eix Sagrament? *R.* Esborra tots los pecats. *P.* Però quals pecats pod aver comesos un infant qui acaba de nixer? *R.* Te lo pecat original. *P.* D'ahont vè eix pecat? *R.* Del pecat de Adam, loqual ha passat à tots sos descendents. *P.* Que deu fer

aquell qui reb lo Baptisme en edat de rahò? R. Creurer la Doctrina Christiana y professar-la. P. A que deu renunciar? R. Al Dimoni, à sas obras y à sas pompas. P. Que deu prometre? R. Observar los Manaments de Deu. P. Com los infants poden fer tot assò? R. Lo Padri y la Madrina lo fan per ellos. P. Se pod reíterar lo Baptisme? R. No, puix no podèm lo rebrer mès de una vegada.

---

## LLISSO XXII.

### *De la Confirmaciò.*

**L**os recemment batejats deuen rebrer lo Sagrament de la Confirmaciò; però com aqueix Sagrament no es absolutament necessari, se differeix fins que los infants sian bastantement instruits. Los pares y mares estàn obligats à instruir ab gran cuidado à sos infants en tota la Doctrina Christiana, à embiar-los à la Iglesia y à las escolas, seguns son possible, per apendrer en ellas lo catechisme; si llurs infants se perden per ignorancia, donaràn comptes de assò devant de Deu. Tambè los fills estàn obligats de llur part à aplicar-se à aqueixas instruccions, y à retenir-las en la

memoria tota llur vida. Los qui estàn instruits, han de ser presentats al Bisbe, puix no hi ha mès que ell qui tinga lo poder de confirmar. Lo Bisbe posa las mans espandidas sobre ellos invocant lo Esprit-Sant, després imprimeix sobre llur front lo Senyal de la Creu, ab la uncció del Sant-Chrisma, compost de oli y de balsam. Lo efecte de eix Sagraments es de fer-nos perfets Christians, afi que no tingàm vergonya de la creu de Jesu-Christ, que resistàm vigorosament à las tentacions, y que siàm prompts y disposats à patir per Deu; y per aquesta rahiò, lo Bisbe dona una bofetada als confirmats. La Confirmaciò no se dona mès que una vegada, com lo Baptisme.

*Pregunta.* En qual tems se deu donar la Confirmaciò als infants? *Resposta.* Quand estàn bastantement instruits. *P.* Qui ha de cuidar de instruir-los? *R.* Los pares y las mares. *P.* Y los fills à que estàn obligats? *R.* A escoltar attentament las instruccions y à recordar-se de ellas. *P.* Qui te lo poder de confirmar? *R.* No hi ha sinò lo Bisbe. *P.* De qual modo lo fa? *R.* Estè las mans invocant lo Esprit-Sant. *P.* Que altra cosa fa? *R.* Fa lo Senyal de la Creu sobre lo front ab lo Sant-Chrisma. *P.* Que significa tot assò? *R.* Que

per aquest Sagrament rebèm lo Esprit-Sant, afi que siàm perfets Christians. *P.* En que consisteix eixa perfecció? *R.* En resistir à las tentacions y tot suffrir per Jesu-Christ. *P.* Pod se rebrer moltes vegadas la Confirmació? *R.* No se reb mès de una vegada.

---

## LLISSO XXIII.

*De la Eucharistia.*

**L**A Eucharistia es lo cos y la sang de Jesu-Christ, que ell nos dona baix las especies ó apparencias del pa y del vi per lo aliment de nostras animas. Aquest Sagrament se consagra y se distribueix en lo Sant Sacrifici de la Missa, qui es la representació del Sacrifici de la Creu, en loqual Jesu-Christ se ofrì una vegada à son Pare per los pecats de tots los Homens. Tots los sacrificis de la lley antiga eran figures del Sacrifici de la Creu, y la Missa que celebràm seguns la institució de Jesu-Christ, renova cada dia la memoria de aquell gran Sacrifici y nos applica sa virtut. Lo Sacerdot refereix de qual modo Jesu-Christ instituì aquest Sagrament la vigilia de sa Passió, y repeteix sas paraulas per lasquals

lo pa y lo vi se mudan al instant en son cos y ensa sang, sens que en lo exterior apparesca res de aquesta mudança que no coneixèm sinò per la fe; de modo que encara que no vejam sinò pa y vi de la mateixa manera que antes, creèm fermament que Jesu-Christ està alli miraculosament; de tal modo que està enter baix de cada una de las dos especies, y baix de cada part com baix del tot, sens esser ni dividit ni multiplicat, y sens cessar de estar en lo Cel.

*Pregunta.* Que cosa es lo Sagrement de la Eucaristia? *Resposta.* Es lo cos y la sang de Nostre Senyor Jesu-Christ, baix las especies ò apparencias del pa y del vi. *P.* Parquè nos es donat d'eixa manera? *R.* Per ser lo aliment de nostras ànimas. *P.* Ahont se fa aqueixa maravella? *R.* En lo Sacrifici de la Missa. *P.* Que cosa es la Missa? *R.* Es la representaciò del Sacrifici de la Creu. *P.* Qual miracle succeheix en la Missa? *R.* Lo pa y lo vi se mudan en lo cos y en la sang de Jesu-Christ. *P.* De quina manera se fa eixa mudança? *R.* Mediant las paraulas de Jesu-Christ que lo Sacerdot pronuncia. *P.* Però veihèm sempre lo pa y lo vi com antes? *R.* La rahò es perquè las especies son mantingudas alli. *P.* Doncs com

coneixèm que Jesu-Christ està allí? R. Per la fè, perquè ell ho ha dit així.

## LLISSO XXIV.

### *De la Communiò.*

No se pod viurer sens menjar, ni tenir perfeta salut, sens menjar frequentement; y així no podèm tenir la vida espiritual, qui es la gracia, sens rebrer algunes vegadas la Santa Eucaristia; y quant més frequentement combregàm, tant més aqueixa vida es forta y vigorosa. Però de altra part los morts no poden menjar, y lo aliment qui aprofita als qui gozan de salut, danya à los malalts. Percò per combregar utilment, es menester estar exempts de pecat mortal, y ben disposats. Las principals disposicions son: creurer fermament tots los mysteris de la Religiò, y particularment aquest: à ningù voler mal, y estar perfectament reconciliat ab tots sos enemigs. Aquell qui reb indignament aquest Sagrament, menja y beu sa condemnaciò, no fent la diferencia del cos del Senyor ab las viandas comunas; y per aqueixa raó no se dona als infants sinò després que han adquirit

la edat de discrecio, y que estan ben instruits. Aquest Sagrament se anomena Viatic, quand se dona a los malalts qui estan al punt de morir, afi que lis servesca com de provisiò en lo gran viatge que van a fer.

*Pregunta.* Es necessari rebrer la Santa Eucharistia? *Resposta.* Si; puix es nostre manteniment espiritual. *P.* Que succeheix a una anima qui la reb raras vegadas? *R.* Aquesta anima està flaca y tibia. *P.* Però, aprofita la communiò a tots? *R.* No aprofita sinò a los qui estan ben disposats. *P.* Quals disposicions son necessarias? *R.* Primament es menester estar en estat de gracia. *P.* Parquè lo peccat mortal danya a la Communiò? *R.* Perquè un mort no pod rebrer aliment. *P.* Degas las otras disposicions? *R.* La fe, totes las virtuts y particularment la caritat enves lo proxim. *P.* Es gran mal combregar indignament? *R.* Es menjar sa condemnaciò. *P.* Que cosa es lo Viatic? *R.* Es la Communiò qui se dona als moribunds.



## LLISSO XXV.

*Del Sagrament de la Penitencia.*

**D**ESPRÈS del Baptisme y de la Confirmaciò, los Christians no deurian necessitar sinò de la Eucharistia fins à la mort; però son pochs los qui no cauen en pècats mortals qui matan l'anima, apagant la caritat, y qui meritaren la mort eterna; y per curar un tant gran mal, no hi ha altre remey desprès del Baptisme, que lo Sagrament de la Penitencia. Aquell qui lo vol rebrer, deu primerament arrepentir-se de sos pecats, y tenir un verdader dolor de aver-los comesos, fundat sobre la fè y sobre lo temor de Deu, ab un ferm proposit de esmenar-se, qui ha de exclourer enterament la voluntat de pecar, lo que encou un principi de amor de Deu, y aquest dolor qui contreix lo cor del penitent, se anomena contriciò. Desprès de assò es menester confessar-se à un Sacerdot, declarant-li sincerament tots los pecats que sabèm aver comesos, y desprès cumplir exactament la pena que lo Sacerdot imposa per la satisfacciò dels pecats. Tres cosas son doncs necessarias de la

part del penitent : la contriciò per lo menos imperfeta, la confessiò y la satisfacciò. Las penas qui se imposan son ordinariament los tres generos de bonas obras : la pregari, lo dejuni y la almoyna, lasquals han de ser proporcionadas à la qualitat del pecat y à las forsas del penitent.

*Pregunta.* A qui es necessari lo Sagramento de la Penitencia? *Resposta.* A los qui han comès algun pecat mortal després del Baptisme. *P.* Qual es lo pecat mortal? *R.* Es lo pecat qui'ns fa dignes de la mort eterna. *P.* Que deu fer lo penitent per rebrer eix Sagrament? *R.* Estar contrit, confessar y satisfer. *P.* Que cosa es la contriciò? *R.* Es lo dolor de aver pecat, ab lo proposit de esmenar-se. *P.* Se pod aborrir lo pecat sens amar à Déu? *R.* Per lo menos es menester tenir un principi de amor. *P.* Com debèm nos confessar? *R.* Sens ocultar ni dissimular cosa alguna. *P.* Que cosa es la satisfacciò? *R.* Es lo cumpliment de la pena imposada per lo Sacerdot. *P.* Quals son las penas ordinarias? *R.* Pregaris, dejunis y almoynas.

## LLISSO XXVI.

*Continuaciò de la Penitencia.*

DESPRÈS que lo penitent se ha confessat y que ha promès satisfer, lo Sacerdot lo ha de absoldrer, si veu en ell senyals bastants de conversiò; sinò li deu negar la absolució, baix pena de condemnar-se ab lo peccador; si dubta que estigue ben convertit, la deu differir. La absolució ben rebuda, esborra los pecats quals que sian. En quant als pecats menors, qui se anomenan venials, losquals es casi impossible evitar enteràment durànt la vida, poden ser remesos per la pregari, la almoyna, y altras bonas obras. Però per leves que estos pecats nos apparescan, debèm purificar-nos de ellos, y evitar-los cuidadosament. Los Fidels qui son morts cargats de alguns pecats venials, ò de algun resto de satisfacciò que deuhen per los pecats perdonats, pateixen en l'altra vida una pena que anomenàm lo purgatori, de laqual pena son deslliurats ò aliviats per las pregaris dels vius. La Iglesia concedeix algunas vegadas indulgencias, que applica à certas bonas obras per

donar-nos los medis de suppleir à la falta de nostras satisfaccions.

*Pregunta.* Lo Sacerdot està obligat donar la absoluçió à aquell qui se confessa? *Resp.* No, sino judica que tinga una verdadera contrició. *P.* Qual mal fa quan lo absolt lleugerament? *R.* Se carga del mateix pecat. *P.* Lo Sagrament de la Penitencia es necessari per esborrar los pecats venials? *R.* No, que també hi ha altres medis. *P.* Quals son? *R.* La pregari, l'almoyna, las bonas obras. *P.* Que cosa es lo purgatori? *R.* La pena de los qui son morts cargats envès Deu de alguns deutes. *P.* Quals son aquests deutes? *R.* Pecats venials, y restos de satisfacció. *P.* De qual modo podèm aliviar-los? *R.* Pregant à Deu per ells. *P.* Que cosa son las indulgencias? *R.* Una gracia que la Iglesia nos fa per suppleir à la falta de las satisfaccions.

## LLISSO XXVII.

### *De la Extrema-Uncció.*

**L**A Extrema-Uncció dona als malalts la gracia de ben morir, esborra los pecats, y cura l'anima de la flaueza qui resta dels altres

pecats encara que perdonats ; fortifica lo malalt contra las tentacions , qui son mès violentas en la mort , y tambè pod donar la salut del cos al malalt , si es convenient. Los Sacerdots son los qui administran aquest Sagrament ab oli benehit , que lo Bisbe beneheix expressament. Se fan set unccions , sinch per los sinch sentits , als ulls , à las oreillas , al naz , à la boca , à las mans , una als renyons ò al pit per la concupiscencia , y una als peus , y à cada uncciò lo Sacerdot prega à Deu que remetta al malalt los pecats que ha commesos per cada part de son cos. Es meneser que lo malalt sia en estat de gracia , afi que aquest Sagrament aprofite à ell ; y es bo que lo reba ab coneixement , encara que no se done sinò als malalts qui estàn en perill de mort.

*Pregunta.* Qual es la gracia propria del Extrema-Uncciò ? *Resposta.* La gracia de ben morir. *P.* Quals pecats esborra ? *R.* Los pecats venials y los restos dels altres pecats. *P.* Que altra cosa fa ? *R.* Fortifica contra las tentacions de la mort. *P.* Qui son los Ministres de aquest Sagrament ? *R.* Los Sacerdots. *P.* A qui se deu donar ? *R.* Als malalts qui estàn en perill de mort. *P.* Se deu esperar la extremitat ? *R.* No , afi que lo malalt sia millor

disposat? P. Parquè se fan moltas unccions? R. Per senyalar los pecats commesos per las differentes parts del cos. P. Ab que se fan aquestas unccions? R. Ab oli benedit per lo Bisbe.

---

## LLISSO XXVIII.

### *Del Ordre.*

**L**o Sagrament del Ordre dona à la Iglesia Ministres publics, Pares espirituals, qui ocupan lo lloc dels Apostols y dels Deixebles de Jesu-Christ, per perpetuar la obra de Deu fins à la fi del mon. La gracia de aquest Sagrament no solament sanctifica à los qui lo reben, mès tambè dona à ells lo poder de sanctificar los altres conferint-lis los Sagraments. Però no hi ha sind lo Bisbe qui los pugua donar tots. Los Sacerdots qui estàn instituits per aliviar-lo, no poden conferir ni la Confirmaciò ni l'Ordre. Los Diaconos estàn establerts per servir al Bisbe y als Sacerdots en llurs funcions, y per cuidar dels pobres. Aqueixos Ordres son los principals. Hi ha sinch Ordres inferiors instituits per lo aliviò dels Diaconos, co es los Subdiaconos,

los Acolytes destinats à seguir lo Bisbe , y en la Iglesia à portar lo lluminari , los Lectors , los Exorcistas y los Porters. D'eix modo tots los Ordres son set en numero , quatre menors , y tres majors ò sagrats , qui son lo Subdiaconat , lo Diaconat , y lo Sacerdoci , qui contè l'Ordre dels Sacerdots y dels Bisbes. Es menester passar per tots eixos graus per pèrvenir al Sacerdoci. Lo primer grau es la tonsura , qui no es un Ordre , es sinò una santa ceremonia per donar lo habit ecclesiastich à un Lleg , y per fer-lo passar en lo numero dels Clergs. Se anomenan Clergs , tots los qui son destinats al servey de la Iglesia ; y se anomenan Llegs , tot lo restant del Poble Christià.

*Preguntat.* Qual es la gracia del Sagrament del Ordre? *Resposta.* Dona lo poder de conferir los Sagraments ò de fer algun servey public à la Iglesia. *P.* Qui son los qui reben aqueixa gracia entera ? *R.* Los Bisbes. *P.* Dones poden donar tots los Sagraments ? *R.* Si , y tambè la Confirmaciò y l'Ordre. *P.* Los Sacerdots no poden conferir aqueixos dos Sagraments ? *R.* No , puix estan reservats al Bisbe. *P.* Qual es lo offici dels Diaconos ? *R.* Servir al Sacerdot y al Bisbe en llurs fun-

cions. *P.* Quals son los altres Ordres? *R.* Los Subdiaconos, los Acolytes, los Lectors, los Exorcistas y los Porters. *P.* Quants son tots? *R.* Set. *P.* Quals son los Ordres Sagrats? *R.* Lo Subdiaconat, lo Diaconat y lo Sacerdoti. *P.* Se pod pervenirà ser Sacerdot de repente? *R.* No, Es menester passar per tots los altres graus. *P.* Que cosa es la Tonsura? *R.* Es una ceremonia per pender lo habit eclesiastich. *P.* Qual efecte produéix? *R.* Que lo qui era Lleg se fa Clerg.

---

## *LLISSO XXIX.*

### *Del Matrimoni.*

**A**VENT Deu creat al primer Home, li donà una muller per companya y per adjutori, y de ellos ha fet que nasquessen tots los altres Homens. D'eixa manera instituì lo Matrimoni. Lo pecat avia corromput son us; però Jesu-Christ lo ha restituit à son primer estat, y de ell ha fet un Sagrament al qual ha attribuit gracies particulars. Es doncs lo Matrimoni la uniò de un Home sol ab una Dona sola, la qual no pod ser dissolta sinò per la mort. Deuen se amar com sinò tinguessen mès

que

que un mateix cos ab dos ànimes, se socorrer lo un à l'altre en tots los treballs de la vida, y cuidar dels infants qui naixen de ells, afi que després d'ells, aquestos continuen de servir à Deu sobre la terra. Aquesta uniò del marit y de la muller, es la imatge de la uniò de Jesu-Christ ab sa Iglesia. Però, encara que lo Matrimoni sia molt Sant, lo estat de la continencia perfeta es mès excellent. Las personas casadas estàn divididas entre Deu y lo mon, à causa del cuidado de llurs familias. Las verges y las viudas son llibras per donar-se enterament à Deu. Però la continencia perfeta es una gracia singular qui no es donada à tots.

*Pregunta.* Qui ha instituit lo Matrimoni ?  
*Resposta.* Deu mateix en lo principi del mon.  
*P.* Qui lo ha establert en sa pureza ? *R.* Jesu-Christ, qui de ell ha fet un Sagrament. *P.* Que representa ? *R.* La uniò de Jesu-Christ ab la Iglesia. *P.* Qual es la gracia d'eix Sagrament ? *R.* Que lo marit y la muller se aman com siò fossen mès que un. *P.* Que resulta de assò ? *R.* Que se ajudan lo un à l'altre en totes llurs necessitats. *P.* Que deuen fer en favor de llurs infants ? *R.* Cuidar de ells y criars-los en lo temor de Deu. *P.* Hi ha estat mès perfect

que lo Matrimoni ? *R.* Si, lo estat de continencia perfeta. *P.* Parquè es millor ? *R.* Perquè deixa més llibertat de servir à Deu. *P.* Son tots capassos de aquesta perfecció ? *R.* No, que assò es un do singular de Deu,

**F I.**

**J'APPROUVE la Traduction en Catalan du Petit Catechisme Historique, de FLEURY, faite par le C. IMBERT, Curé de Rivesaltes.**

*A Perpignan, le 8 Frimaire, an VII de la République française (28 Novembre 1798).*

† *D. P. VILLA, Evêque.*

# INSTRUCCIO FAMILIAR

## Sobre de aquesta Questiò:

### *Que cosa es la Iglesia Christiana?*

---

**T**O THOM sab que vol dir: m'en vaig à la Iglesia; vol dir, respondrà lo mès petit infant, que m'en vaig à aquella casa ahont los Christians se congregan y se juntan per pregar à Deu, per odir à predicar y à ensenyar la Divina Doctrina, y per los demès exercicis de la Religiò. Lo lloc ahont acudeixen los Christians per ofrir à Deu lo sacrifici, las pregaris y las alabancies qui se deuen à sa majestat soberana, es bè anomenat Iglesia; però Iglesia vol dir altra cosa que es molt important à saber: los Christians son lo qui se diu la Iglesia Christiana. Quand Jesu-Christ vinguè en aquest mon, se feu coneixer per sas obras com lo embiat de Deu als homens peccadors; donà sas provas que ell era lo verdader Fill de Deu, lo qual avia pres cos y anima per esdevenir home així com nos altres, sens deixar y cessar de ser Deu; predicà que per ser del numero dels salvats y dels Sants, era menester tenir fè en ell, y seguir-lo per la imitaciò de sas virtuts y la observancia de sa doctrina. Molts lo cregueren, lo seguiren, y se enllistaren en sa companya per ser sos deixebles.

Jesu-Christ y los deixebles que sa gracia convertí à la fè que predicaba, feu una societat de gents, qui tenian las mateixas crehienças y la mateixa doctrina; es aqueixa societat de fidels, lo qui se anomena Iglesia Christiana; Jesu-Christ es lo cap, lo conductor y l'anima d'eixa Iglesia.

Entre los deixebles que Jesu-Christ se formà, elegi dotze, y los anomenà Apostols; aquests reberen lo poder y la missió de regir y governar tota la societat dels Fidels Christians, de predicar la doctrina de Jesu-Christ en tot lo

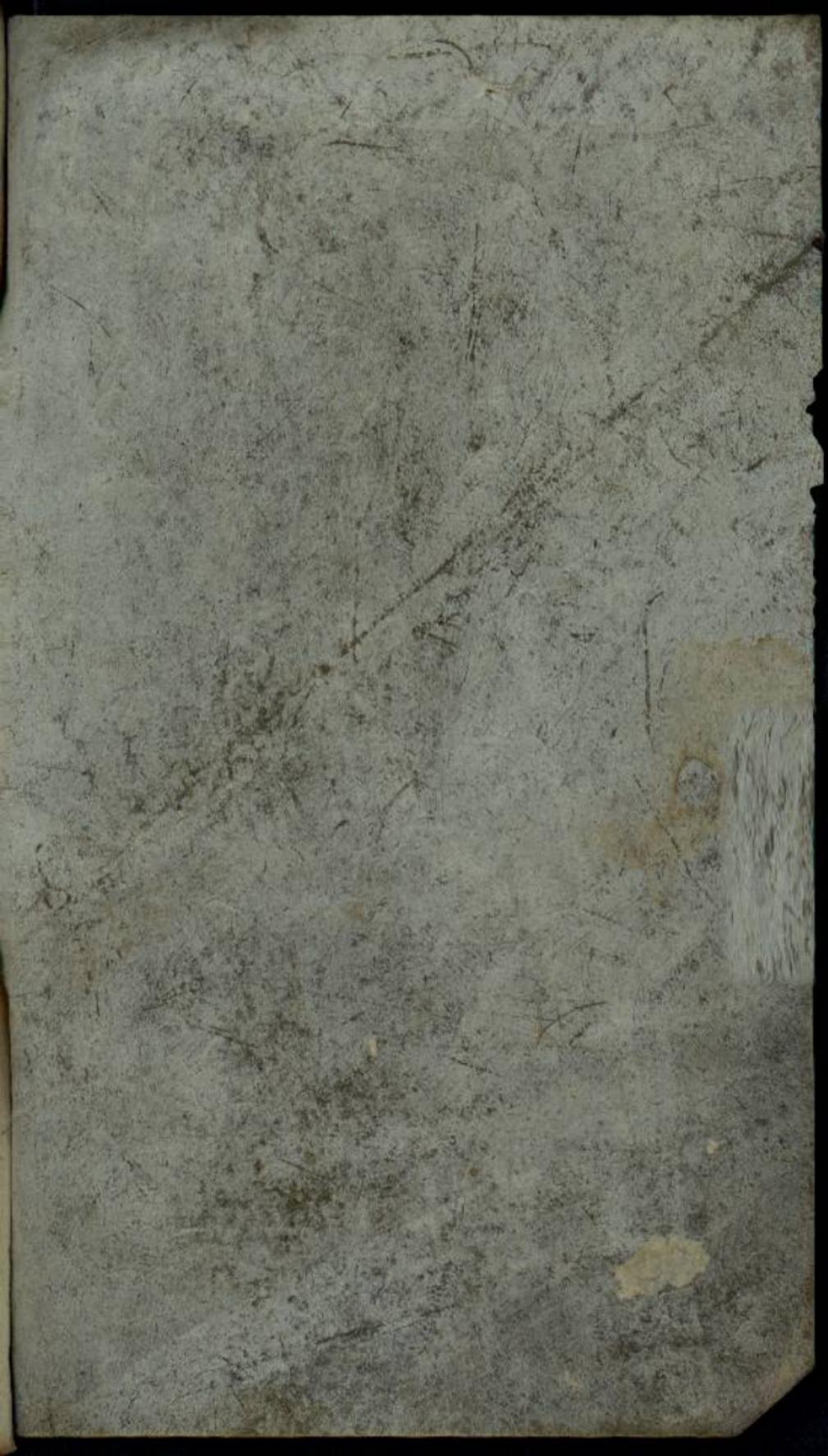
mon , de esborrar los pecats , per tot dir en una paraula ,  
de fer lo mateix ministeri y las funcions del mateix sacer-  
doci de Jesu-Christ. Aquells dotze Apostols foren los embiats  
de Jesu-Christ , sos vicaris y representants , per ser los caps  
de la Iglesia. Un dels dotze fonch instituit per ser lo primer  
y lo superior de cada un d'ells , y lo cap de tota la Iglesia ,  
afí que la Iglesia fos reunida y no dividida. St. Pere es aquell  
que Jesu-Christ establi lo president de tota la societat. Tota  
la Iglesia tinguè doncs dos mateixos caps , Jesu-Christ y  
St. Pere ; aquest no era sinò per representar Jesu-Christ ,  
qui es lo cap principal y la font de la vida de la Iglesia.

Jesu-Christ avent s'en pujat al Cel , restà St. Pere en  
aquest mon , per ser lo cap visible ; y Jesu-Christ serà fins  
à la fi del mon lo cap invisible de sa Iglesia. MORTO

St. Pere y los demés Apostols pagaren lo tribut general ,  
es-à dir , moriren ; però los poders y la missió que reberen  
de Jesu-Christ se han sempre conservats en la Iglesia , per  
medi del Sagrement del Ordre , qui communica à aquells qui  
son ordenats lo caracter y la potestat que Jesu-Christ donà  
als Apostols : son los que anomenam Bisbes , Sacerdots y  
Ministres ; aquestos Ministres son inferiors en caracter y  
en poders als Sacerdots ; los Sacerdots també ho son als  
Bisbes ; los Bisbes son en tot y plenament los successors  
dels Apostols , y fins à aquest tems lo Bisbe de Roma ha estat  
lo cap de la Iglesia.

La Iglesia Christiana , tal que Jesu-Christ la ha composta  
y ordenada , se ha doncs mantingut fins à nos altres , y  
després de nos altres se mantindrà fins à la fi del mon ,  
ahont sempre y aurà Christians per lo Sagrement del Bap-  
tisme , y Ministres dels Sagaments y de la paraula de Deu ,  
per medi del Sagrement del Ordre. Placia à Deu que sempre  
la França sia una porciò florident de la Iglesia Catholica ,  
Apostolica y Romana ! Fiat , fiat .





ne / d' / la / par / de / des /  
per / me / n / l' / Ordre. Placa à Deu que  
n / s / de / m / T / de / C /